

LÄHDEN MUKAAN, JOS KUTSUTAAN!

Vapaaehtoistyö Järvenpään seurakunnan nuorten aikuisten
osallisuutta vahvistamassa

Pilvi Juvonen
Opinnäytetyö, kevät 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön suuntau-
tumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + diakoni

LAHJALAULU

*Lahjoillasi meitä siunaat,
kaiken annat ajallaan.
Opetä, oi Herra, meitä
omastamme jakamaan.*

*Näytä, missä apuamme,
lahjojamme tarvitaan.
Opetä, oi Herra, meitä
omastamme jakamaan.*

*Kiitos, että meitä ohjaat
yhteyteen siunaavaan.
Opetä, oi Herra, meitä
omastamme jakamaan.*

(Jaakko Löytty)

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 NUORET AIKUISET JA KIRKKO	9
2.1 Keitä ovat nuoret aikuiset?	9
2.2 Kirkon perhetyö ja sen haasteet	10
2.3 Nuorten aikuisten osallistuminen seurakunnan toimintaan	11
2.4 Nuori aikuinen ja vapaaehtoistoiminta	12
3 YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS	14
3.1 Osallisuuden, yhteyden ja jakamisen seurakunta	14
3.2 ”Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö”	15
3.3 Karitatiivisen diakonian ja kristillisen lähimmäisenrakkauden juuret ...	16
3.4 Vapaaehtoistyön käsitteestä	17
3.5 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vapaaehtoistoiminta	18
4 JÄRVENPÄÄN SEURAKUNTA	19
4.1 Järvenpään seurakunta ja sen toimintaympäristö	19
4.2 Toimintaa yli ikärajojen	19
4.3 Mitä toimintaa Järvenpään seurakunta tarjoaa erityisesti nuorille aikuisille?	21
4.4 Nuorten aikuisten toiveita seurakunnan toiminnan suhteen	22
4.5 Vapaaehtoistyö ja diakonian lähimmäispalvelu Järvenpään seurakunnassa	23
4.6 Seurakunnan verkostoyhteistyö	24
5 TUTKIMUSPROSESSI	26
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja eteneminen	26
5.2 Aikaisemmat tutkimukset	27
5.3 Tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelma ja -kysymykset	29
5.4 Tutkimusnäkökulman ja -menetelmän valinta	29
5.5 Tutkimusaineisto	31
5.6 Aineiston käsittely ja analyysi	31

6 TUTKIMUSTULOKSET	33
6.1 Avoin, yhteyttä luova ja osallistava seurakunta	33
6.1.1 Kirkko kutsuu uusia paikkakuntalaisia	33
6.1.2 Seurakunnan kynnys matalammaksi	36
6.1.3 Kaikille avoin messu	37
6.1.4 Nuorten aikuisten osallisuuden vahvistaminen	39
6.1.5 Yhteisöllisyyden toteutuminen Järvenpään seurakunnassa	40
6.2 Nuoret aikuiset mukaan toimimaan	42
6.2.1 Seurakunnan toimintaan sitoutuminen nuorten aikuisten ikäryhmässä	43
6.2.2 Nuoria aikuisia enemmän mukaan vapaaehtoistyöhön	48
6.2.3 Vapaaehtoistöiden ja vapaaehtoisten koordinointi	53
6.2.4 Nuoret aikuiset tavoittava tiedottaminen	54
6.2.5 Verkostoyhteistyö ja yhteiskristillinen toiminta	55
6.3 Yhteenvetoa Swot- analyysin avulla	57
7 POHDINTAA	61
LÄHTEET	63

TIIVISTELMÄ

Juvonen, Pilvi. Lähden mukaan, jos kutsutaan! Vapaaehtoistyö Järvenpään seurakunnan nuorten aikuisten osallisuutta vahvistamassa. Järvenpää, kevät 2010, 67 s.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Opinnäytetyö sisältää katsauksen nuorten aikuisten parissa tehtävästä työstä ja vapaaehtoistoiminnasta Järvenpään seurakunnassa tällä hetkellä. Tutkimusaineistoni muodostui kahdeksasta yksilöhaastattelusta, joista neljä oli nuorten aikuisten haastattelua ja kolme seurakunnan työntekijän haastattelua. Näiden lisäksi haastattelin verkostotyöntekijää ja sain vielä yhden seurakunnan työntekijän vastaukset sähköpostitse. Tutkimus on laadullinen. Teemahaastattelut analysoin teemoittelun avulla. Haastattelutulosten yhteenvedossa käytin mukailtua Swot-analyysia.

Opinnäytetyön tavoitteina oli selvittää mitä toimintaa seurakunta tarjoaa nuorille aikuisille ja mitä toivottaisiin lisää, millaisia tehtäviä on vapaaehtoisille tarjolla ja mitä nuoret aikuiset olisivat halukkaita tekemään. Opinnäytetyön tutkimustulokset kertovat, miten nuorten aikuisten osallisuutta voidaan seurakunnassa vahvistaa. Valmiista opinnäytetyöstä voi myös avautua näkökulmia työalojen ja eri ikäryhmien väliselle yhteistyölle seurakunnan sisällä.

Nuorten aikuisten sekä seurakunnan työntekijöiden vastauksista ilmeni, että Järvenpään seurakunnassa tarvittaisiin vielä nykyistä enemmän osallistavaa ja toiminnallista ohjelmaa nuorille aikuisille. Vapaaehtoistoiminnan kautta nuorten aikuisten osallisuus ja seurakuntayhteys voi vahvistua. Näin myös kynnys muuhun seurakunnan toimintaan osallistumiseen madaltuu. Vapaaehtoistoiminnan koordinointia tulisi kehittää, samoin vapaaehtoistöiden tiedottamista kannattaisi tehostaa. Nuorille aikuisille henkilökohtainen kutsu ja työntekijöiden kohtaaminen on merkittävää.

Asiasanat: Kirkon aikuistyö ja nuoret aikuiset, vapaaehtoistyö, osallisuus, yhteisöllisyys, tiedottaminen, verkostoyhteistyö.

ABSTRACT

Juvonen, Pilvi.

I will join in, if I'm invited! Voluntary work supporting the participation of the young adults in Järvenpää congregation. 67 p. Language: Finnish. Järvenpää, Spring 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconial Social Work. Degree: Bachelor of Social Services + Diacon.

This study is a review of the activities which are done among young adults and voluntary work in Järvenpää parish at the moment.

The aim of the study was to find out what kind of activities the congregation offers to young adults and what is hoped more, what kind of voluntary tasks are available and what young adults would be ready to do themselves.

The research material consisted of eight individual interviews. Four of the interviewees were young adults and three workers of the Järvenpää congregation. In addition to these there was a network worker's interview, and an interview by e-mail of one congregation employee. The study was qualitative. The interviews were analyzed with the help of theming. The conclusions of the survey were summarized by an adapted Swot-analysis.

The results of the study indicated that more functional and involving activities are needed for young adults than at present. The results of the study showed also how the inclusion of young adults can be supported in the parish community. Some perspectives opened to the co-operation between the work fields and separate age groups in Järvenpää congregation.

Through congregational voluntary work the inclusion and communion between young adults and the parish community may strengthen. This way the threshold to other action in the congregation may become lower. Also the coordination of the congregational voluntary work should be developed and the information and communication of the voluntary tasks should be emphasized. Personal invitation and encountering with the congregation employees is significant.

Keywords: congregational adult work field and young adults, congregational voluntary work, participation, communication, communion, qualitative study

1 JOHDANTO

Järvenpään seurakunnan toimintalinjauksen 2006 - 2012 ”Välittäen, rohkaisten ja osallistuen!” mukaan toiminnan yhtenä tavoitteena on vapaaehtoisten määrän kasvu ja vapaaehtoistyön monipuolistuminen työalojen yhteistoiminnan sekä tuen ja koulutuksen myötä. Opinnäytetyöni kimmokkeena oli tämä tavoite. Tiedustelin alustavasti seurakuntalähtöistä aihetta jo syksyllä 2008 Järvenpään seurakunnasta, diakoni Marja Kososelta. Tuolloin sain vastauksen, että tarvetta olisi muun muassa selvittää vapaaehtoistyön tehtävät ja tarpeet seurakunnan sisällä, sekä mallintaa miten yhteistyö saadaan nykyistä paremmin toimimaan. Alkuperäinen aiheeni vapaaehtoistyön haasteista ja mahdollisuuksista Järvenpään seurakunnassa oli melko laaja, joten rajasin sen koskemaan nuoria aikuisia ja heidän osallisuutensa vahvistamista seurakunnassa vapaaehtoistehtäviin kannustamalla. Vuonna 2009 keräsin opinnäytetyötä varten pohjamateriaalia ja jatkoin aiheen kehittämistä. Järvenpään seurakunnassa haetaan nuorten aikuisten työn suuntaviivoja uudestaan. Itsekin nuorena aikuisena pidän tätä tärkeänä. Missä ovat ikätoverini ja kuinka heidät saisi vielä nykyistä enemmän innostumaan vapaaehtoistyöstä tai ylipäänsä seurakunnan toiminnasta?

Nuorten aikuisten toiminta on haasteellista seurakunnissa ikäryhmän hajanaisuuden takia. Joukkoon kuuluu niin opiskelijoita, työssäkäyviä, työttömiä, yksineläviä kuin perheellisiäkin nuoria aikuisia. Kirkon näkökulmasta nuori aikuinen on henkilö, jota seurakuntien nuorisotyö ei enää tavoita. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Nuoria aikuisia, jotka ovat aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa vapaaehtoisina, on vain kourallinen. Haasteena onkin, miten vapaaehtoistyötä voitaisiin tehdä näkyvämmäksi nuorten aikuisten ikäryhmässä. Järvenpään seurakunnassa toimii noin 150 nuorta isosina ja apuohjaajina vuosittain. Joukko on vielä tätäkin suurempi, jos palvelemaan vapaaehtoistoimintaan luetaan mukaan musiikki- ja kuorotoiminta esimerkiksi jumalanpalveluksissa. (Järvenpään seurakunta 2010.) Miten tälle aktiivisuudelle voitaisiin saada jatkoa? Nuoria aikuisia on suhteessa vain pieni joukko mukana seura-

kunnan toiminnassa verrattuna nuorempien ikäluokkaan. Silti halukkuutta osallistua ja toimia on. Haasteena olisi saada toimintaan enemmän nuoria aikuisia ja varsinkin nuoria miehiä. Opinnäytetyöni antaa ehkä joitakin ideoita siihen, miten seurakunta tavoittaisi paremmin tämän ikäryhmän.

Tutkimusongelmaksi muodostui nuorten aikuisten osallisuuden vahvistaminen seurakunnassa vapaaehtoistyön kautta. Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka toteutin haastatteleamalla nuoria aikuisia ja seurakunnan työntekijöitä sekä verkostotyöntekijää. Opinnäytetyössäni kartoitan mitä toimintaa seurakunta tarjoaa nuorille aikuisille ja mitä toivottaisiin lisää. Selvitän myös, minkälaisia tehtäviä vapaaehtoisille Järvenpään seurakunnassa on, ja annan joitakin ehdotuksia siitä, miten yhteistyötä voisi lisätä Järvenpään seurakunnassa työalojen, työntekijöiden ja nuorten aikuisten välillä. Arvioin myös, miten Järvenpään seurakunnan vuosien 2006 - 2012 toimintalinjauksen tavoitteista osa on käytännössä toteutunut. Opinnäytetyö kertoo omalta osaltaan yhteisöllisyyden, osallisuuden ja keskinäisen vastuun toteutumisesta Järvenpään seurakunnassa. Työn keskeisiä käsitteitä ovat nuoret aikuiset, osallisuus, seurakunnan toiminta ja vapaaehtoistyö. Tämän lisäksi opinnäytetyöni käsittelee verkostotyötä ja tiedottamista, sillä ne liittyvät olennaisesti nykyajan nuorten aikuisten osallistamiseen. Opinnäytetyöni käsitteitä olen selittänyt tarkemmin luvuissa 2-3.

2 NUORET AIKUISET JA KIRKKO

2.1 Keitä ovat nuoret aikuiset?

Nuorten aikuisten ikäryhmä ei ole yhtenevä, vaan sisältää elämäntilanteiltaan ja arvoiltaan hyvinkin erilaisia ryhmiä, kuten yksin elävät, seurustelevat, avo- ja avioparit, pienten lasten vanhemmat, opiskelijat, työelämässä olevat sekä työttömät. Nuori aikuinen -käsitettä ei voi selkeästi määritellä iän osalta. Esimerkiksi valtionhallinnossa 18-29-vuotiaat lasketaan nuoriin aikuisiin. Puhutaan pidentyneen nuoruuden kulttuurista, jossa nuori aikuisuus voi jatkua yli 30 vuoden iän. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 12.) Nuorella aikuisuudella ei välttämättä tarkoiteta vain tiettyä ikään sidottua ajanjaksoa vaan elämänvaihetta, jolloin aikuisen elämän vastuut muuttuvat todellisuudeksi (Martikainen 2009, 9). Tämä sopii yhteen myös vuoden 2009 nuorisobarometrin tutkimustuloksen kanssa. Siinä todetaan, että kaikkein tärkein aikuisuuden kriteeri on vastuun ottaminen omista päätöksistään. Nuorten omasta mielestä myös konkreettinen aikuistumisen merkki on lasten saaminen. (Myllyniemi 2009, 138.)

Nuorelle aikuiselle tyypillistä on, että elämäntilanne ei ole vielä vakiintunut, itsenäistymisen ja oman identiteetin muodostumisen vaiheet ovat vielä kesken. Nuoruus ja nuori aikuisuus ovat itsensä etsimisen aikaa. Ajanjakson loppuvaiheessa monet elävät elämän ruuhkavuosia, joihin saattaa kuulua niin opiskelujen päättäminen, perheen perustaminen kuin työelämään siirtyminenkin. Monet pienten lasten vanhemmat pitävät itseään vielä nuorina aikuisina vakiintuneesta elämäntilanteesta huolimatta. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 12.) Pidentyneen nuoruuden vaikutus on erityisen vahva juuri perheen perustamiseen; sitä siirretään (Pessi & Grönlund 2010, 27). Ensimmäinen lapsi syntyy Suomessa kuten kaikissa muissakin teollistuneissa maissa yhä myöhempään ikävaiheeseen. Useimmiten perhe perustetaan noin kolmekymmenvuotiaana. (Miettinen & Rotkirch 2008, 47.) Suuri osa pariskunnista haluaa edelleen kirkollisen vihkimisen tai avioliittoon siunaamisen siitä huolimatta, että kirkollisen vihkimisen suosio on laskenut 1970-luvulta lähtien ja erityisen paljon juuri 2000-luvulla. Tähän ovat

vaikuttaneet muun muassa evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärän väheneminen, sekä maistraattien parantuneet vihkipalvelut. Avioliiton solmiminen ei välttämättä merkitse suurta muutosta pariskuntien arkielämässä, sillä sitä ennen voidaan elää pitkäänkin avoliitossa. (Muona 2010, 56.)

2.2 Kirkon perhetyö ja sen haasteet

Nuoriin aikuisiin syntyy luonteva kontakti lapsi- ja perhetyössä. Kirkolla on merkityksellistä annettavaa tässä elämäntilanteessa, jossa pienet lapset herättävät vanhemmissa elämän suuria kysymyksiä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 89.) Kirkon perhetyön päämääränä on muun muassa toimia niin, että eri-ikäiset perheenjäsenet kokevat Jumalan rakkautta arjessa ja juhlassa, saavat iloa, apua ja toivoa vuorovaikutuksessa muihin, kasvavat uskossa ja Jumalan tuntemisessa sekä löytävät paikkansa seurakunnassa. (Holländer + ym. 2009, 11.) Seurakuntien järjestämää perhetyötä on kaikenlainen koko perheelle, vanhemmille tai lapsille tarkoitettu toiminta. Perhetyöhön kuuluvat avioliiton, parisuhteen ja vanhemmuuden tueksi järjestettävät tapahtumat, pienryhmät, kerho- ja kurssitoiminta. Sen avulla annetaan eväitä parisuhteeseen ja tuetaan perheitä vanhemmuuteen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Perherakenteet ovat muuttuneet paljon viimevuosikymmeninä. Ydinperheen rinnalle ovat tulleet uudenlaiset perhemallit esimerkiksi uusperheet. Samalla perhe-elämän erilaisten ongelmien on havaittu kasvaneen merkittävästi. Tämä on lisännyt haasteita seurakunnan perhediakonialle. (Salminen 2010, 182.) Lapsiperheiden köyhyys on ollut esillä mediassa viime aikoina. Erityisesti yksinhuoltajaperheet ovat tiukilla lama-aikana. Vähävaraisuus vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin monella tavalla. Vuoden 2010 Yhteisvastuukeräyksellä halutaan kotimaassa tukea juuri köyhiä lapsiperheitä. Näille perheille tarjotaan konkreettista apua ja tukea Martta-liiton ja seurakuntien suunnittelemilla ruokakursseilla, ruoanlaittoon ja talouteen keskittyvillä kotikäynneillä sekä edullisen ja ravitsevan ruoanlaiton opastuksella. Vapaaehtoisten apu on tarpeen niin yhteisvastuukerääjinä kuin perheiden tukemisessakin. (Yhteisvastuu 2010.) Nuorten

aikuisten työttömyys voi johtaa helposti syrjäytymiseen. Tässä asiassa seurakunnat joutuvat olemaan valppaita. Diakonian päivystysvastaanotoilla käy myös jonkin verran nuoria aikuisia, joille voisi tiedottaa seurakunnan toiminnasta.

2.3 Nuorten aikuisten osallistuminen seurakunnan toimintaan

Nuoret ja nuoret aikuiset osallistuvat vähemmän kirkon toimintaan kuin muut ikäryhmät. Aktiivisia seurakunnassa ovat vielä alle 20-vuotiaat nuoret, mutta sen jälkeen aktiivisuus vähenee huomattavasti. Nuorisotoiminnasta ulos kasvanut opiskelija tuo kirkolle erilaisia haasteita kuin työssä käyvä perheenisä tai äiti. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon ja seurakuntaan on löyhä. Uskon merkitys ei juuri näy jokapäiväisessä elämässä ja usko koetaan yksityisasiaksi. Lähes kolme neljästä kirkosta eroavasta on nuori aikuinen. Kuitenkin kristillinen arvopohja, perinne ja kulttuuri vaikuttavat suomalaisen nuoren aikuisen ajatteluun ja asenteisiin yhä enimmäkseen myönteisesti. Kirkkohallitus ja Kirkkopalvelut ry toteuttivat Nuori aikuinen kirkon jäsenenä – projektin vuosina 2006 -2009. Projektin tarkoituksena oli vahvistaa nuorten aikuisten kristillistä identiteettiä ja tarjota seurakunnille ja järjestöille työvälineitä tämän ikäryhmän tavoittamiseen. Tavoitteina oli myös, että kirkon perustoiminnoissa huomioitaisiin paremmin nuorten aikuisten elämänskysymykset ja hengelliset tarpeet. Nuorten aikuisten työ on harvemmin oma työalansa seurakunnissa eikä sen tarkoituksena ole ensisijaisesti luoda uutta toimintaa nuorille aikuisille. Sen sijaan koko kirkon toimintaa tulisi katsoa kriittisesti, miten toiminta voisi tavoittaa niin nuoret kuin vanhemmatkin. Huomiota tulisi kiinnittää erityisesti jumalanpalveluselämään, kirkollisiin toimituksiin ja musiikkiin. Työalarajojen muurit tulisi murtaa ja rakentaa yhteyttä nuorisotyöstä aikuistyöhön. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 11- 15.)

Monelle nuorelle aikuiselle usko ja Jumala ovat kyllä tärkeä osa elämää, mutta rippikoulun ja mahdollisen isosena olon jälkeen kirkko koetaan aiempaa etäisemmäksi. (Niemelä 2006.) Seurakuntayhteys voi katketa myös silloin, kun nuori lähtee opiskelemaan tai töihin uudelle paikkakunnalle. Seurakunnille on haaste pitää nuoret kirkon vaikutuspiirissä uudellakin paikkakunnalla. Toisaalta seu-

rakuntien opiskelijatyön kautta voidaan tavoittaa uusiakin nuoria ja nuoria aikuisia. Nuorilla aikuisilla on tarve kuulua johonkin yhteisöön, varsinkin jos perhe ja ystävät ovat kauempana. Nuoret aikuiset voivat kokea opiskelupaikkakunnalla yksinäisyyttä ennen kuin löytävät uuden sosiaalisen verkoston. Siinä seurakunnat voivat olla avuksi ja tukea nuoria aikuisia muiden yhteyteen.

Miten nuoria aikuisia saisi enemmän mukaan seurakuntaan? Tutkimusten mukaan nuoret aikuiset vierastavat instituutioita, joihin kirkkokin kuuluu. Edellisten sukupolvien yhtenäiskulttuuria ei enää ole. Tämän päivän nuori aikuinen on tietoyhteiskunnan kyllästämä kriittinen ajattelija, joka haluaa löytää ja perustella päätöksensä itse. Uudenlainen maailmankuva ja katsomus johtavat erilaiseen uskonnollisuuteen. Yksilöllisyyteen ja itsenäiseen ajatteluun tottunut nuori aikuinen haluaa myös ymmärtää perusteellisesti mistä uskonnossa on kysymys. Moni nuori aikuinen sanoo, ettei usko niin kuin kirkko opettaa. Se johtuu usein siitä, ettei nuori aikuinen ole varma kirkon opetuksen sisällöstä. Mielikuva seurakunnasta ja kirkosta muodostuu mediasta, koska elävää yhteyttä seurakuntaan harvemmin on eikä seurakunnan oma viestintä aina tavoita nuorta sukupolvea. Kristinuskosta saatu tieto puolestaan perustuu yleensä lapsena ja rippikoulussa saatuun opetukseen. Jos nuori ei saa mahdollisuutta kasvaa uskossa, kristinuskon merkitys elämässä voi jäädä sivuun. Uskoa ei koeta omakoh- taiseksi, vaan ennemminkin tapakristillisyydeksi. (Tornivaara 2007, 5-6.)

2.4 Nuori aikuinen ja vapaaehtoistoiminta

Nuori aikuinen on tutkimusten mukaan hengellisesti tiedostava ja etsivä ihminen. Vuonna 2006 julkaistu nuorisobarometri ”Uskon asia” kertoo, että nuorten ja nuorten aikuisten mielikuva kirkosta on yleensä myönteinen tai neutraali. Noin puolet nuorista aikuisista olisi myös kiinnostunut osallistumaan hengelliseen toimintaan. Nuorten aikuisten elämänasennetta voi kuvailla hedonismin sävyttämäksi altruismiksi, joka on ikään kuin itsekkyyden motivoimaa epäitsekkyttä. Nuorilla aikuisilla on vahva halu auttaa muita, mutta sen motiivina voi olla oma mielihyvä ja tarve löytää ihmissuhteita. Nuoret aikuiset haluavat vaikut-

taa ja kaipaavat myös tunnetta siitä, että oma työpanos on tärkeä. Suurin osa nuorista aikuisista on kiinnostunut vapaaehtoistyöstä, jos vain löytäisi mielekäästä toimintaa. Tämä näkyy kirkon nuorten luottamushenkilöiden kokemuksissa ja toiveissa. Vuonna 2006 vain muutama prosentti nuorista aikuisista teki vapaaehtoistyötä kirkon piirissä. Se kiinnostaa kuitenkin joka neljättä nuorta aikuista pääkaupunkiseudulla. Monet ovat toimineet aikaisemmin kirkon vapaaehtoisina, esimerkiksi rippikoulun isosina, kerhonohjaajina sekä kuoro- ja musiikkitoiminnassa. Vapaaehtoistoiminnalle ei aina kuitenkaan löydy mielekäästä jatkoa seurakunnasta. Vapaaehtoistyön tutkimukset korostavat henkilökohtaisten suhteiden merkitystä, kun puhutaan vapaaehtoiseksi ryhtymisestä. Moni nuori aikuinen odottaakin henkilökohtaista kutsua lähteäkseen mukaan vapaaehtoistoimintaan. (Niemelä 2006; Wilska 2006.)

Pessin (2008) tutkimuksesta käy ilmi, että pääkaupunkiseudun nuoret aikuiset toimivat vapaaehtoisina eniten lapsi- ja nuorisotyössä, urheilun ja liikunnan sekä kulttuurin, musiikin ja taiteen parissa. Työmuodot, jotka kiinnostavat ja joissa voitaisiin itse toimia ovat lapsi- ja nuorisotyö, vapaaehtoistyö vanhusten, vammaisten ja huono-osaisten hyväksi, sekä eläintensuojelu, luonnonsuojelu ja ihmisoikeudet. Nuorten aikuisten tarpeina ja toiveina ovat yleisesti halu auttaa muita, tarve olla yhteydessä toisiin ihmisiin ja kuulua johonkin yhteisöön, tarve olla tarvittu, halu tehdä jotain konkreettista ja näkyvää. Toiminnan sisällön ja kohteen tulee olla henkilökohtaisesti merkityksellinen.

3 YHTEISÖLLISYYS JA OSALLISUUS

3.1 Osallisuuden, yhteyden ja jakamisen seurakunta

Opinnäytetyöni keskeinen käsite on osallisuus. Sillä tarkoitetaan yleensä kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristön kehittämiseen ja päätöksentekoon. Kansalaisyhteiskunta-ajatuksen sisältyy käsitys ihmisten osallistumisesta, osallisuudesta, kohtaamisesta ja vastuunkantamisesta toisista ihmisistä ja yhteiskunnan asioista. (Nylund & Yeung 2005, 70.) Ihminen kokee osallisuutta yhteisöön tekemällä töitä, harrastamalla, osallistumalla ja vaikuttamalla. Käytännössä osallisuus voi ilmetä esimerkiksi aktiivisuutena osallistua, vaikuttaa toimintaan ja ottaa vastuuta omassa kotiseurakunnassa. Osallistuminen luo osallisuutta, kun ollaan ja tehdään asioita yhdessä. (Nylund & Yeung 2005, 69.) Osallisuutta lähelle tulee koinonian käsite, jolla tarkoitetaan yhteyttä, osallisuutta ja jakamista. Koinonia tarkoittaa sekä yhteyttä Kristukseen ja Jumalaan että ihmisten keskinäistä yhteyttä. Kirkon palvelutyön ja yhteiskuntavastuun lähtökohtana on osallisuus Jumalan rakkaudesta ja armosta. Osallisuus Kristukseen on samalla osallisuutta toisiimme: yhteyttä, jakamista, yhteisöllisyyttä ja solidaarisuutta. Koinonian avulla pyritään tasa-arvoisuuteen. Yhteys ja jakaminen tapahtuvat samalla tasolla. Se ei nosta virkaa seurakunnan jäsenyyden yläpuolelle, vaan suhde on samantasoinen vuorovaikutussuhde. Se ei sulje pois sitä erityisosaamista, jota diakonia- ja yhteiskuntatyössä on pidetty tärkeänä, mutta asettaa sen yhteisön käyttöön vuorovaikutuksessa toisten osaamisen kanssa. (Diakonia strategia 2002, 10.)

Arkkipiispa Jukka Paarman (2004) mielestä kansankirkko merkitsee avointa kirkkoa. Kansankirkon tulee toimia avoimesti, samalla sillä tulee olla selvä näky omasta tehtävästään. Dosentti Heikki Hiilamo (2004) on puolestaan sanonut, että jos kirkko on kansankirkko, se on myös nuorten kirkko. On tärkeää, että kirkolla on näkyvyyttä ja merkitystä niidenkin ihmisten elämässä, jotka harvemmin osallistuvat kirkon toimintaan. Kirkon läsnäolo ihmisten arjessa, oppilaitoksissa, työpaikoilla ja mediassa luo mielikuvan, että kirkkoon on luontevaa men-

nä. Kirkon ydintoimintaa voi myös viedä lähemmäksi ihmisiä esimerkiksi järjestämällä tori- ja puistomessuja, järjestämällä hyväntekeväisyystempauksia, rakentamalla kauppakeskuskappeleita tai jalkautumalla ja kohtaamalla muuten vain ihmisiä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 93.)

3.2 ”Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö”

Kirkon strategiassa 2015 ”Meidän kirkko, osallisuuden yhteisö” kirkon perustehtävä on kiteytetty seuraavaan lauseeseen: ”Kirkon tehtävä on kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen, tuoda elämään kestävä perusta ja rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta”. Osallisuuden yhteisöllä tarkoitetaan kasteen kautta kirkkoon kuuluvien ihmisten osallisuutta Kristuksen kuolemasta ja ylösnousemisesta. Kirkon strategiassa 2015 on asetettu tavoitteet seurakunnille. Se sisältää muun muassa seuraavat kohdat: jumalanpalveluksia toteutetaan monipuolisemmin, kotien hengellistä elämää tuetaan ja jokainen seurakuntalainen tavoitetaan laadukkaasti vähintään viisi kertaa vuodessa. Nuorten ja nuorten aikuisten jäsenyyteen sekä seurakuntaan muuttavien uusien jäsenten vastaanottamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, kirkon elämään osallistuvien määrä käännetään kasvuun kaikissa ikäluokissa, työntekijäkeskeisestä ajattelutavasta luovutaan ja seurakuntalaisille luodaan mielekkäitä toimintamahdollisuuksia esimerkiksi vapaaehtoistyössä. Vuorovaikutusta lisätään viestinnässä sekä kirkon sisäisesti että ulospäin. (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia 2015.) Kirkolla on melko mittavat tavoitteet, mutta toisaalta hyvä niin. Voidaan pohtia miten seurakuntalaiset tavoitetaan vähintään viisi kertaa vuodessa ja vielä laadukkaasti sekä miten kirkon elämään osallistuvien määrä saataisiin kasvuun myös nuorten aikuisten ikäryhmässä? Varmasti monissa seurakunnissa laaditaan omat toimintalinjaukset ja yksityiskohtaisemmat tavoitteet, jotka ovat linjassa kirkon päätavoitteiden kanssa. Kansan kirkon tulevaisuutta tulee pohtia ja nuorten aikuisten väkikatoon kannattaa puuttua.

3.3 Karitatiivisen diakonian ja kristillisen lähimmäisenrakkauden juuret

Perusteita luterilaisen diakonian teologialle voi löytää Raamatusta. Jeesuksen vuorisaarnan lopussa oleva lause, niin sanottu kultainen sääntö; *”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.”* (Matt 7:12) – korostaa toisen asemaan asettumista lähimmäisenrakkauden perustana. Luukkaan ja Markuksen evankeliumit sisältävät puolestaan tarinat laupiaasta samarialaisesta (Luuk.10:25-37), sekä kertomuksen, jossa Jeesus parantaa sokean kerjäläisen (Mark.10:46-52). Diakonian teologian näkökulmasta tärkeä on Jeesuksen kysymys Bartimaiokselle: *”Mitä haluat minun tekevän sinulle?”* Kiteytettynä kertomuksessa tulee esille yksi olennainen piirre lähimmäisenrakkaudesta. Diakoniassa ei pyritä vastaamaan kuviteltuihin tarpeisiin, vaan siihen, mitä ihminen todellisuudessa tarvitsee. (Kopperi 2007, 144- 145.)

Kristillisen lähimmäisenrakkauden juuret ovat syvällä alkuseurakunnassa. Karitatiivinen toiminta vahvistui ja vakiintui pikkuhiljaa muodostaen lopulta oman ammatillisen toiminnan alueen, diakonian. Karitatiivisuus on uskosta ja rakkaudesta syntyvää lähimmäisen palvelemista (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.). Uuden testamentin aikana seurakunnan vastuuta kantaville ryhmille ei kuulunut karitatiivisen työn erityisvastuuta. Lähimmäisenrakkauden velvoite ja sen toteutumisesta huolehtiminen oli koko seurakunnan yhteinen. Suomessa seurakuntadiakonia vakiintui vähitellen 1800-luvun lopulla ja vuonna 1943 diakoniasta tuli seurakuntien lakisääteinen tehtävä. Diakoniatoimesta tuli institutionaalinen kristillisen lähimmäisenrakkauden kannattelijä. Karitatiivisen diakonian asema on ollut huomattavan vahvaa ja vakiintunutta suomalaisten seurakuntien elämässä verrattuna muihin kirkkoihin. Diakonia on käsitteenä ongelmallinen, koska se liittyy kristillisen lähimmäisenrakkauden yhden erityisammattiryhmän, seurakuntadiakonian työalaksi. Kuitenkin jokainen ihminen on kutsuttu Jumalan työpariksi riippumatta uskosta, aatteesta, iästä tai sukupuolesta. (Elenius & Latvus 2007, 273-276.)

Kristillisessä ajattelussa on käsitys, että Jumala vaikuttaa kristityn elämässä. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että Pyhän Hengen antamien armolahjojen avul-

la seurakuntalaiset voivat palvella toinen toisiaan (Room.12:3- 15). *"Niin kuin meillä jokaisella on yksi ruumis ja siinä monta jäsentä, joilla on eri tehtävänsä, samoin me kaikki olemme Kristuksessa yksi ruumis mutta olemme kukin toistemme jäseniä"* (Room.12:4-5). (Elenius & Latvus, 2007, 277.) Seurakunnan jäsenyys ja kristillinen usko ovat ihmisten elämää kantavia voimia. Voidaksemme rakastaa, meidän tulisi saada kokea ensin itse rakkautta. Rakkaus on Jumalan antama lahja. Lähimmäisenrakkaus elää tekojen tasolla ihmisten arjessa. Rakastamme lähimmäistämme parhaiten, kun kuuntelemme toisiamme ja välitämme toisistamme.

3.4 Vapaaehtoistyön käsitteestä

Vapaaehtoistyöllä on ollut monia nimiä ja merkityksiä eri yhteiskunnallisissa vaiheissa Suomessa, esimerkiksi talkootyö, armeliaisuus ja vapaahuoltotyö. (Nylund & Yeung 2005, 14.) Kristillissosiaalisen työn ja kansalaisaktivismin heräämisen myötä alettiin 1800-luvulla tehdä enemmän vapaaehtoistyötä, josta tuolloin puhuttiin hyväntekeväisyytenä. Herätyskristillisyyys painotti lähimmäisenrakkautta ja kristittyjen velvollisuutta auttaa hätää kärsivää lähimmäistään. Kristillisen uskon piti näkyä hyvinä tekoina ja auttaminen oli jokaisen kunnon uskovan velvollisuus (Markkola 2005, 44). Vapaaehtoistyö määriteltiin vielä 1980-luvulla palvelujärjestelmän näkökulmasta järjestöjen toiminnaksi. Ajateltiin, että sen avulla tuetaan ja täydennetään julkisia palveluja. Vapaaehtoistyöllä ei nähty olevan suurta merkitystä ihmiselle itselleen eikä sitä arvostettu sinällään. (Lehtinen 1997,17.) Vapaaehtoistyön on sanottu olevan myös omaehtoista ja yleishyödyllistä toimintaa. Vasta viimeisten vuosikymmenten aikana on alettu puhua vapaaehtoistyöstä ja vapaaehtoistoiminnasta (Nylund & Yeung 2005,14). Työsäni käytän näitä käsitteitä rinnakkain. Vapaaehtoistoiminnalla tarkoitetaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa toimintaa yhteisön tai sen yksittäisen jäsenen hyväksi. Sen perusteena ovat vapaa tahto, yhteisöllinen hyöty ja palkattomuus. Vapaaehtoistoimintaa määritellessä entistä keskeisemmäksi ovat tulleet myös vertaistuki, osallisuus, aktiivinen kansalaisuus ja sosiaalisen pääoman kartuttaminen. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 7.)

3.5 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vapaaehtoistoiminta

Seurakunnan olemuksesta nousee keskinäisen välittämisen periaate, joka perustuu kristilliseen lähimmäisenrakkauteen. Jokainen ihminen on tärkeä. Välittäminen on myös huolehtimista heikoimmassa asemassa olevista. (Järvenpään seurakunta i.a.) Voidaankin siis yhtälailla puhua seurakuntalaisuudesta tai kristityn vastuun kantamisesta kuin vapaaehtoisuudesta seurakunnassa. Seurakunta on jäsentensä muodostama yhteisö, jolle on ominaista osallisuus ja yhteisössä toimiminen. Mahdollisuus vaikuttaa luo osallisuutta yhteisöön ja vahvistaa uskoa. Seurakunnissa tulisikin olla mielekästä vapaaehtoistoimintaa, johon olisi helppo päästä mukaan. Vapaaehtoisilla seurakuntalaisilla on merkittävä osa seurakuntatyössä. He antavat kirkolle mahdollisuuden uudistua, kasvattaa ja lisätä toiminnan vaikuttavuutta. Kirkko vaikuttaa yhteiskunnassa työntekijöiden lisäksi myös seurakuntalaistensa kautta. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 125-126.)

Seurakunnissa on tarjolla monia tehtäviä, joihin ei tarvita erityiskoulutusta – innokas mieli ja auttamishalu riittävät hyvin. Vapaaehtoisilla on myös monenlaisia lahjoja ja erityisosaamista, jotka voidaan seurakunnissa kanavoida yhteiseksi hyväksi. Joissakin seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä on toteutettu kaikille työaloille yhteisiä vapaaehtoistyön peruskursseja. Sen jälkeen voi tarvittaessa osallistua jatkokurssille, mikäli vapaaehtoistoimintaan tarvitaan erityistä perehdyttämistä. Lapsi- ja nuorisotyön sekä diakonian alueille kuuluvissa tehtävissä seurakunnilla on tarjolla koulutusta muun muassa pyhäkoulunopettajille, kerhonohjaajille, rippikoululeirien isosille, diakoniatyön lähimmäisille, sielunhoitajille sekä Palvelevan puhelimen päivystäjille. Ystävänä ja tukihenkilönä voi olla esimerkiksi yksinäiselle vanhukselle, maahanmuuttajalle tai nuorelle mielenterveyskuntoutujalle. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

4 JÄRVENPÄÄN SEURAKUNTA

4.1 Järvenpään seurakunta ja sen toimintaympäristö

Seurakunta on kastettujen jäsentensä yhteisö ja se elää kaikkialla siellä, missä seurakuntalaiset elävät. Jokainen ihminen on Jumalan luomana ja lunastamana samanarvoinen. Seurakunta on avoin, erilaisten ihmisten keskinäistä yhteyttä luova ja keskinäisessä vuorovaikutuksessa elävä yhteisö. (Järvenpään seurakunnan toimintalinjaus 2006 – 2012.)

Järvenpään seurakunnan toimintaympäristö on Järvenpään kaupunki ja sen asukkaat. Kaupunki on pinta-alaltaan melko pieni ja sen asukastiheys on korkea. Järvenpää on muuttovoittoinen, lapsiperheiden suosima kaupunki hyvien kulkuyhteyksiensä ja pääkaupunkiseudun läheisyyden vuoksi. Puolet kaupungin vuosittaisesta asukasluvun kasvusta on syntyviä lapsia. Järvenpään väestö on keskimääräistä nuorempaa ja täällä on monta oppilaitosta ja paljon opiskelijoita. Muuttoliike ja työssäkäynti muualla aiheuttavat juurettomuutta ja ovat haaste seurakunnalle. (Järvenpään seurakunnan toimintalinjaus 2006-2012.) Evanke-lisluterilaisen kirkon lisäksi Järvenpäässä vaikuttavat myös Vapaakirkko, Hellun-taiseurakunta, Ortodoksikirkko sekä yhteiskristillinen Missio Järvenpää. Järven-pääläisistä suurin osa kuuluu evankelisluterilaiseen kirkkoon. Vuonna 2008 kaupungin väkiluvun 38 288 asukkaasta kuului kirkkoon 29 511, joka karkeasti laskettuna se on noin 2/3 osaa väestöstä. (Järvenpään seurakunnan toiminta-kertomus 2008).

4.2 Toimintaa yli ikärajojen

Järvenpään seurakunnan toimintaan kuuluvat erilaiset piirit, kerhot, leirit sekä tapahtumat ja tilaisuudet joihin sisältyvät kirkolliset toimitukset. Näitä ovat yleensä järjestämässä sekä seurakunnan työntekijät että vapaaehtoiset seurakuntalaiset. Kirkon toiminta kokoaa ihmiset kasvamaan kristittyinä yhdessä.

Seurakunnan ydintoimintaa ovat messut, jotka kokoavat Jumalan perheväen yhteen. Sunnuntaisen ehtoollisjumalanpalveluksen lisäksi, on myös muita messuja. Seurakunnan vapaaehtoisten voimin järjestetään kerran kuussa Tuomas-messu. Yhtä usein tarjolla on myös Taize-messu. Perhemessuja järjestetään silloin tällöin. Keväällä 2010 on vauva- ja perhemessu kirkolla sekä kaksi niin sanottua ”kyläkirkkoa” eri puolilla Järvenpäästä. Näiden lisäksi ovat nuorten messut, jotka soveltuvat hyvin myös nuorille aikuisille. (Järvenpään seurakunta 2010.)

Vapaaehtoisten voimin järjestetään kahdesti kuussa Sanan ja rukouksen iltoja. Vanhemmat voivat tulla niihin myös lasten kanssa sillä, lapsille on tarjolla oma ”minisanis”. Näiden lisäksi ovat Henkireikä-illat keväällä 2010 kaksi kertaa. Niissä on vetonaulana tunnetut artistit sekä kiinnostava teema. Illoissa on hyvää musiikkia, rento tunnelma ja niihin on helppo tulla sellaisenkin, jolle kirkon kynnys on muuten liian korkea. Muuta toimintaa ovat naisten kahvila sekä miesten saunaillat, joihin on kutsuttu omat puhujavieraat. Seurakunnalla on myös pienryhmätoimintaa. Kotisolut ovat kodeissa kokoontuvia 6-12 hengen kasvuryhmiä. Ryhmässä tutkitaan yhdessä Raamattua, keskustellaan ja rukoillaan sekä jaetaan elämän ilot ja surut. (Järvenpään srk 2010.)

Keväällä 2010 uutena ohjelmassa on seurakunnassa Gospel-lattarit. Se on iloinen tanssitunti hengellisen latinalaisen musiikin tahdissa naisille. Tunneilla oppii lattaritanssien perusaskeleita ja pienet koreografiat. Gospel-lattarit (TM) on toisessa syksynä Tampereen NNKY:n eli Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen aloittama, merkittävän suosion saanut tanssiharrastus. Afrikassa lähetyslapsena ollut Asta Lehtimäki käynnisti ensimmäiset ryhmät Tampereelle. Ideana on tanssia tanssin ilosta ilman suorituspainetta. Tunnit ovat kerran kuussa lauantaisin seurakuntakeskuksen liikuntasalissa. Muita seurakunnan liikunta-aktiviteetteja ovat naisten lentopalloillat keskiviikkoisin. (Järvenpään srk 2010.)

Lapsiperheitä on paljon Järvenpäässä ja se näkyy myös seurakunnan toimintakalenterissa. Pariskunnille ja perheille seurakunnalla on tarjolla monenlaista toimintaa. Parisuhdetyössä on keskitytty ennaltaehkäisevään parisuhdetyöhön,

josta esimerkkinä ovat ”Virtaa välillämme-” ja ”Rikasta minua” -parisuhdekurssit. Perhekerhoja järjestetään eripuolilla Järvenpäässä seurakunnan kerhotiloissa. Pienten lasten vanhemmille on suunnattu erityisesti ”Eka vauva” -kerho, Touhutorstai, Lasten lauantai pesä, perhe- ja sylimuskarit. Kirkonmäellä järjestettiin 13.3.2010 perhepäivä ”Yhdessä on hyvä olla”. Tämän lisäksi on tulossa vielä perheleirejä. (Järvenpään srk 2010.)

4.3 Mitä toimintaa Järvenpään seurakunta tarjoaa erityisesti nuorille aikuisille?

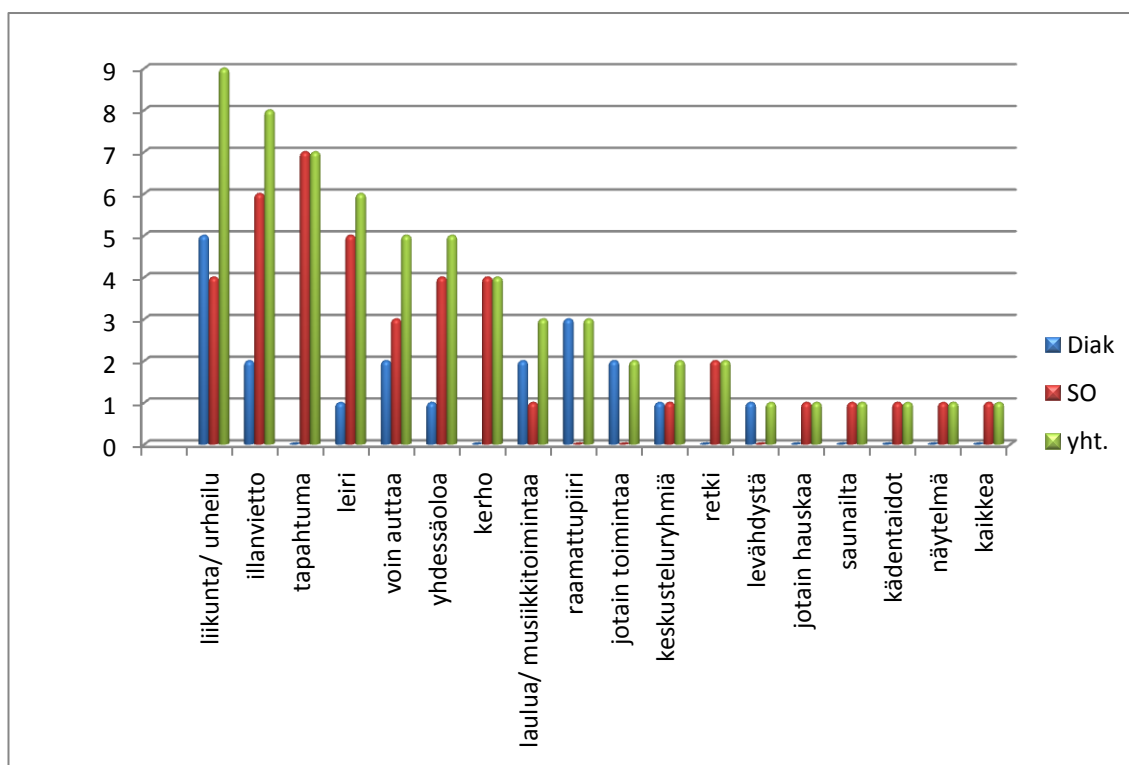
Järvenpään seurakunnassa ei ole ollut viime vuosina varsinaista nuorten aikuisten toimintaa, ennen kuin vuoden 2010 alusta. Kuitenkin seurakunnalla on monipuolisesti tarjolla hyvää ohjelmaa kaiken ikäisille. Haasteena olisi saada toimintaan mukaan enemmän myös nuoria aikuisia. Miten seurakunta tavoittaisi paremmin tämän ikäryhmän? Järvenpään seurakunnan koteihin jaettavasta toimintakalenterista sekä verkkosivuilta saa tietoa nuorille aikuisille sopivasta toiminnasta. Toimintakalenteri ei kuitenkaan riittävästi herätä nuorten aikuisten kiinnostusta. Yksi mahdollisuus olisi avata seurakunnan verkkosivuille oma nuorten aikuisten sivusto, myös sosiaalisen median käyttö on mahdollinen. Järvenpään seurakunta on mukana myös Facebookissa, joka on kaikenikäisten kohtaamispaikka internetissä.

Vuoden 2009 alusta asti seurakunnan nuorten aikuisten työstä on vastannut opiskelijapastori Jaani Vilkkilä. Nuorten aikuisten toimintaa on aloitettu uudelleen joulukuussa 2009 pidemmän tauon jälkeen. Tarkoituksena on luoda nuorten aikuisten työmuoto, joka sisältää illanviettoja, liikuntaa, leirejä, omien kotisivujen ylläpidon ja muuta mahdollista toimintaa. Järvenpään seurakunnassa nuorten aikuisten toiminta on suunnattu 18–35 -vuotiaille, joten ikäväli on melko suuri. Nuorten aikuisten starttiin 3.12.2009 osallistui yhdeksän nuorta aikuista. Tässä illassa suunniteltiin yhdessä kevään 2010 toimintaa. Ehdotuksia kevään nuorten aikuisten illoille oli: interaktiivinen raamattutuokio, sähkö, Gospel-lattarit, pientä purtavaa, leffa ja pizzailta, leiri ja retki, pelejä ja leikkejä, laulua, hartaus, joka illan lopuksi, ”Liikuta minua” -tapahtumaan osallistuminen, vanhusten ilah-

duttaminen esimerkiksi laulutuokiolla palvelutalossa. Nuorten aikuisten illat pidetään keväällä 2010 joka toinen torstai-ilta. Ensimmäinen ilta oli 21.1. Itse nuorten aikuisten iltojen osallistujat ovat olleet pääsääntöisesti parikymppisiä opiskelijoita. Nuorten aikuisten iltoja pidetään joka toinen viikko torstaisin seurakunnan takahuoneessa. Illoissa keskustellaan arkisista asioista ja alustuksen tuomista ajatuksista, lauletaan, tutustutaan ja hiljennytään. (Järvenpään srk 2010.)

4.4 Nuorten aikuisten toiveita seurakunnan toiminnan suhteen

Seurakuntaopiston ja Diakonia-ammattikorkeakoulun Järvenpään yksikön opiskelijat toivoivat syksyllä 2009 toteutetun kyselyn mukaan kampuspapilta keskusteluapua ja päivystystä tarpeen tullen sekä erilaista hengellistä toimintaa, kuten hartauksia, messuja, keskustelu- ja laulutilaisuuksia. Toivotuimmat nuorten aikuisten työmuodot ovat illanvietot, keskusteluryhmät, yhdessäolo ja yhteinen toiminta. Lisäksi toivottiin liikuntaa, leireilyä ja saunailtoja. Kysely oli lähetetty 193 opiskelijalle. (Vilkkilä 2009.) Kyselyssä yhtenä kohtana oli: Millaista nuorten aikuisten toimintaa voisit itse järjestää seurakunnassa? Seuraava kaavio on tehty tämän kysymyksen pohjalta. Kaaviossa näkyvät yhteensä 62 opiskelijan vastaukset. En osaa sanoa -vastauksia tuli 122, mutta niistä muodostuvaa korkeinta pylvästä ei kuvata tässä kaaviossa.

KUVIO 1. Nuorten aikuisten halukkuus järjestää toimintaa

Nuorten aikuisten halukkuus järjestää toimintaa itse tai auttaa sen järjestämisessä on melko hyvä. Eniten nuorilla aikuisilla on halua järjestää liikuntaa, illanviettoja, leirejä, tapahtumia ja yhdessäoloa. Muutamat opiskelijat olivat valmiita auttamaan tarvittaessa muutenkin. (Jaani Vilkkilä, henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2009.)

4.5 Vapaaehtoistyö ja diakonian lähimmäispalvelu Järvenpään seurakunnassa

Seurakunnissa on paljon tehtäviä, joita voi tehdä vapaaehtoistyöntekijöiden avustuksella. Periaatteessa seurakunnan kaikessa toiminnassa voi olla mukana myös vapaaehtoisia toimijoita. Nykyään on kuitenkin paljon erilaisia säädöksiä ja määräyksiä, kaikkia tehtäviä eivät vapaaehtoiset voi tehdä. On myös toimintaa, joka toteutuu täysin vapaaehtoisten voimin. Järvenpään seurakunnassa vapaaehtoistyöntekijöitä tarvitaan muun muassa jumalanpalveluksessa, Tuomasmessussa, Sanan ja rukouksen illoissa, musiikkitoiminnassa, luottamustehtävässä, lasten ja nuorten kanssa, perhe- ja parisuhdetyössä, raamattupiireissä

eli kotisoluissa, diakoniatyössä, kirpputorilla, kansainvälisessä diakoniatyössä ja lähetystyössä. (Järvenpään seurakunta 2010.)

Järvenpään seurakunnan diakoniatyön tavoitteena on vahvistaa seurakuntalaisten osallisuutta toteuttaa lähimmäisenrakkautta käytännössä. Tämä tapahtuu aktivoimalla seurakuntalaisia erilaisten tapahtumien kautta, kouluttamalla vapaaehtoisia sekä järjestämällä virkistys ja tukitoimintaa. Syksyllä 2009 toteutettiin vapaaehtoistyön kurssi ”Vähän teoriaa ja paljon käytäntöä” yhteistyössä Järvenpään seurakunnan, lukion ja Diakin kanssa. Kurssi keräsi nuoria lukiolaisia ja avustajakoulutuksessa Lnak4 mukana olleita yhteensä 30 osallistujaa. Seurakunnassa noin 150 nuorta toimii isosina ja apuohjaajina vuosittain. Jos palvelemaan vapaaehtoistoimintaan luetaan mukaan musiikki- ja kuorotoiminta esimerkiksi jumalanpalveluksissa, on vapaaehtoisten joukko vielä paljon suurempi. (Järvenpään srk 2010.)

Keväällä 2010 Järvenpään seurakunnassa järjestetään kaksi vapaaehtoisten koulutustilaa 17.2 ja 21.4. Tarjolla on myös uusien messuavustajien koulutus 6.2. Vapaaehtoisille on keväällä 17.3 varattu yksi purkuilta, joka on nimeltään vapaaehtoisten tukinurkka. Syksyllä 2010 on tarjolla vapaaehtoistyön peruskurssi. Tämän lisäksi on virkistys- ja koulutuspäivä. Tulevaisuudessa on tarkoitus keskittää voimavaroja vapaaehtoisten koordinoinnin avulla. (Järvenpään seurakunnan toimintakalenteri 2010.)

4.6 Seurakunnan verkostoyhteistyö

Verkostoitumisella tarkoitetaan yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Esimerkiksi seurakunnat, järjestöt ja viranomaiset voivat toimia verkostona. Verkostoitumisen edellytyksenä on työskentelyn perustuminen luottamukselle ja tasavertaisuudelle sekä yhteiset tavoitteet joihin sitoudutaan. Yhteisissä tapaamisissa on mahdollista löytää palveluverkoston ulkopuolelle jääviä ihmisiä, joita voidaan nopeastikin auttaa vapaaehtoistoiminnan kautta. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 81.) Järvenpään seurakunta tekee tiivistä yhteistyötä Set-

lementti Louhela ry:n vapaaehtoistyön keskus Rinkulan ja monikulttuurisen Ringin kanssa. Vapaaehtoistoiminta Rinkulassa pitää sisällään avunvälitystä, kohtaamispaikan ja rikosuhripäivystyksen Keski-Uudenmaan palvelupisteeseen. Yhteistyökumppanina on myös Keski-Uudenmaan yhdistysverkosto ry. Diakonia-työn vapaaehtoistyön kursseja on aikaisemmin toteutettu yhteistyössä Setlementti Louhelan, työväenopiston ja Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa sekä rovastikunnallisena yhteistyönä on järjestetty sairaalavapaaehtoisten koulutus. (Härkönen 2010.) Järvenpään seurakunnan toimintalinjauksen 2006-2012 mukaan: ”Verkostoyhteistyö ja avoimuus uusille yhteistyömahdollisuuksille kaupungin ja paikkakunnan muiden toimijoiden kesken on osa seurakunnan perustoimintaa.”

Järvenpään seurakunta tekee yhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa. Toukokuussa järjestetään Järvenpään rantapuistossa ”Liikuta minua” -tapahtuma. Osana valtakunnallista vapaaehtoistyön teemapäivää kutsutaan järvenpääläisiä ikäihmisiä, aisti-, liikunta ja kehitysvammaisia sekä vapaaehtoisia rantapuistoon. Ohjelmassa on yhteislaulua, kävelyä, erilaisia pelejä, verenpaineen mittausta, kahvia ym. mukavaa. Tapahtumaa on järjestämässä Järvenpään kaupunki, seurakunta, eri järjestöjä ja Seurakuntaopisto. (Järvenpään seurakunnan toimintakalenteri 2010.)

5 TUTKIMUSPROSESSI

5.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja eteneminen

Euroopan unionin teemavuosi 2010 liittyy köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen, sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Vuosi 2011 on EU:n vapaaehtoistoiminnan teemavuosi. (Euroopan komissio i.a.; Kansalaisareena i.a.) Vapaaehtoistyö on siten ajankohtainen aihe ja tulevaisuudessa sen merkitys korostuu erityisesti seurakunnissa. Kaikkia tehtäviä ei pystytä tekemään työntekijöiden voimin, vaan on enemmän laskettava vapaaehtoistyön varaan. Se on selkeä kehityssuunta, mikä näkyy myös kirkon strategiassa ja seurakunnan toimintalinjauksessa. On yritetty päästä pois työntekijäkeskeisyydestä; seurakunta ei ole yhtä kuin työntekijöiden järjestämä toiminta. (Vesa Koivisto, henkilökohtainen tiedonanto 18.3.2010.)

Järvenpään seurakunnan toimintalinjauksen 2006 - 2012 ”Välittäen, rohkaisten ja osallistuen!” yhtenä kohtana on vapaaehtoisten määrän kasvu ja vapaaehtoistyön monipuolistuminen työalojen yhteistoiminnan sekä tuen ja koulutuksen myötä. Toimintalinjauksen tavoitteita päivitetään tänä keväänä vuosille 2010 – 2015. Uutena tavoitteena toimintalinjauksen luonnoksessa on muun muassa, että vapaaehtoistyössä mukana olevien kasvua kristittyinä tuetaan, heitä ja työntekijöitä rohkaistaan toimimaan yhdessä. Myös siitä huolehditaan, että seurakuntalaisilla olisi mahdollisuus eri tavoin osallistua seurakunnan toimintaan. Ihmisten kohtaamiselle, vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle luodaan mahdollisuuksia. Koska toimintalinjaus on väline ohjata ja arvioida kaikkea seurakunnan toimintaa, myös sen seuranta on tärkeää. Toimintalinjauksen toteutuminen kirjataan vuosittain seurakunnan toimintakertomukseen ja tarkistetaan myös valtuustokausittain. Seurakuntalaisia on kutsuttu osallistumaan omaa seurakuntaa kehittävään yhteiseen työhön.

Järvenpään seurakunnassa ei ole ollut viime vuosina varsinaista nuorten aikuisten toimintaa. 1990-luvulta lähtien nuorten aikuisten toimintaa on ollut sykleittäin noin viidestä seitsemään vuoden välein ja se on kestänyt kahdesta kolmeen vuoteen. Lähinnä kyse on ollut nuorten aikuisten illoista, välillä niihin on liitetty myös opiskelijailta-ajatus. Työn suuntaviivoja haetaan nyt uudestaan pidemmän tauon jälkeen. Nuorten aikuisten iltoja on järjestetty seurakunnassa keväällä 2010 joka toinen viikko. (Järvenpään srk 2010)

Opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2008 ja päättyi keväällä 2010. Lukuvuonna 2008 - 2009 osallistuin opinnäytetyöseminaareihin, ideoin ja kävin alustavaa keskustelua aiheesta. Tiedustelin seurakuntalähtöistä aihetta syksyllä 2008 Järvenpään seurakunnan diakoni Marja Kososelta ja keväällä 2009 keskustelin toisen Järvenpään seurakunnan diakoniatyöntekijän kanssa. Esitin myös opinnäytetyön alustavan suunnitelman seminaarissa. Kevään aikana keräsin taustamateriaalia ja osallistuin itse seurakunnan toimintaan vapaaehtoisena. Olen ollut mukana Sanan ja rukouksen illan tiimissä sekä musiikkiryhmässä. Siltä pohjalta minulle on kertynyt omakohtaista kokemusta vapaaehtoistoiminnasta Järvenpään seurakunnassa. Kevään 2009 aikana työ ei edennyt niin paljon kuin olisin toivonut, koska olin töissä ja muut opintojaksot veivät aikaani. Syksyllä 2009 jatkoin opinnäytetyön tekemistä, keräsin pohjatietoa ja jatkoin aiheen kehittämistä. Rajasin opinnäytetyöni koskemaan nuorten aikuisten ikäryhmää. Olin myös yhteydessä kampuspappi Jaani Vilkkilään, joka lupautui opinnäytetyöni työpaikkaohjaajaksi. Olin myös suunnittelemassa nuorten aikuisten toimintaa startti-illassa. Alkuvuodesta 2010 tein haastattelut, litteroin ja kirjoitin analyysia.

5.2 Aikaisemmat tutkimukset

Vapaaehtoistyöstä on tehty aikaisemmin melko paljon tutkimuksia ja opinnäytteitä. Tutkija, dosentti Anne Birgitta Yeung – nykyään Pessi, on tehnyt useampia tutkimuksia vapaaehtoistyöstä Suomessa. Opinnäytetyössäni hyödynnän muun muassa hänen tutkimuksiaan. Käytän myös Kirkkohallituksen ja Kirkkopalvelut ry:n yhteisen projektin *”Nuori aikuinen kirkon jäsenenä”* loppuraporttia,

josta on ilmestynyt vuonna 2009 tuore teos *"Kirkosta kiinni!"*. Sen ovat toimittaneet; pastori, teologian maisteri Henna Hauta-Aho ja valtiotieteiden maisteri Sanna-Maaria Tornivaara, jotka molemmat toimivat kyseisen projektin sihteerinä. Käytän myös Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96 *"Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko"* vuodelta 2006. Sen toimittajia ovat Teija Mikkola, Kati Niemelä ja Juha Pettersson.

Järvenpään seurakunnassa ovat työntekijät toteuttaneet aikaisemmin joitakin vapaaehtoistyöhön ja nuorten aikuisten toimintaan liittyviä kyselyitä. Keväällä 2008 Järvenpään seurakunnan suunnittelupäivässä toteutettiin seurakunnan työntekijöille kysely, joka sisälsi kaksi kysymystä: 1. *"Mitä seurakunnan työstä voitaisiin tehdä vapaaehtoisten voimin?"* 2. *"Mitä seurakunnassa pitää muuttua, jotta se on mahdollista?"* (Härkönen 2010.) Syksyllä 2009 kampuspappi Jaani Vilkkilä toteutti kyselyn Diakin ja Seurakuntaopiston opiskelijoille. Kyselyllä karotettiin, mahdollisuuksia järjestää nuorten aikuisten toimintaa Järvenpään seurakunnassa sekä Diakin ja Seurakuntaopiston kampusalueella. Kyselyssä kysyttiin muun muassa minkälaista seurakunnan toimintaa nuoret aikuiset toivoisivat lisää ja mitä he itse olisivat valmiita tekemään? Tämän kyselyn tulokset on kerrottu lyhyesti ja tehty kaavio opinnäytetyöni kappaleeseen 4.4 Nuorten aikuisten toiveita seurakunnan toiminnan suhteen.

Järvenpään seurakuntaan on vuonna 1999 tehnyt opinnäytetyön Sirpa Sipilä, joka on kartoittanut tienviittoja Järvenpään seurakunnan lähimmäispalvelulle. Työn nimi on *"Pieni tarina tutkimusmatkasta lähimmäisyyteen"*. Vuonna 2005 Jouni Jussila ja Sonja Masalin tekivät opinnäytetyönään Järvenpään seurakunnan Lapsi- ja nuorisotyönavustajakoulutuksen suunnitelman – *"Kuinka nakki kasvatetaan?"*. Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä, jotka liittyvät omaan aiheeseeni ovat esimerkiksi Antto Naukkarisen, Timo Väliahteen ja Jukka Väliheikin *"Suurella Sydämellä – Diakoninen vapaaehtoistyönp projekti Tampereella, vapaaehtoisten motivaatio, kokemukset ja kehittämisenäkökulmat"* vuodelta 2008; Hanna Kokkomäen ja Hanna Mäkisen *"Mistä on yhteisöllisyys tehty?"* vuodelta 2009 ja Laura Karvisen ja Mari-Elena Verhon opinnäytetyö *"Osallisuudesta osattomat? – Nuorten aikuisten osallistaminen seurakunnan vapaa-*

ehtoistyöhön Jyväskylän rovastikunnassa” vuodelta 2009, sisältää samoja teemoja kuin oma opinnäytetyöni, mutta on kvantitatiivinen tutkimus.

5.3 Tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelma ja -kysymykset

Yeungin ja Grönlundin tutkimuksessa (2005) kerrotaan, että kirkon vapaaehtoistoiminnassa, arvot, osallisuus ja uskonnollisuus korostuvat. Juuri osallisuuden korostuminen kirkon vapaaehtoistyössä oli tieto, josta opinnäytetyöni aihe lähti kehittymään. Olen myös itse kokenut, että vapaaehtoistyöhön sitoutumalla osallisuuteni seurakuntaan on vahvistunut. Tutkimusongelmaksi tuli näin nuorten aikuisten osallisuuden vahvistaminen seurakunnassa vapaaehtoistyön kautta. Tutkimuskysymykset, joiden avulla tutkimusongelmaa voidaan lähestyä, ovat seuraavat:

- Miten nuoret aikuiset kokevat osallisuuden toteutumisen Järvenpään seurakunnassa?
- Miten nuorten aikuisten osallisuutta voidaan vahvistaa?
- Mitä mahdollisuuksia vapaaehtoistyö tarjoaa osallisuuden tukemiseksi?

Opinnäytetyöni tavoitteina on selvittää mitä toimintaa seurakunta tarjoaa tällä hetkellä nuorille aikuisille ja mitä toivottaisiin lisää, millaisia tehtäviä on vapaaehtoisille tarjolla sekä mitä nuoret aikuiset olisivat halukkaita tekemään. Tutkimustuloksista selviää, miten nuorten aikuisten osallisuutta voidaan seurakunnassa vahvistaa. Valmiista opinnäytetyöstä voi myös avautua näkökulmia työalojen ja eri ikäryhmien väliselle yhteistyölle seurakunnan sisällä.

5.4 Tutkimusnäkökulman ja -menetelmän valinta

Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä selaillessani huomasin, että vapaaehtoistyö on ollut suosittu aihe. Itse rajasin oman opinnäytetyöni kohderyhmäksi seurakunnan vapaaehtoistyötä tekevät nuoret aikuiset, koska heitä kos-

kevia opinnäytetöitä on selkeästi vähemmän. Heidän näkökulmansa lisäksi, otin huomioon myös seurakunnan työntekijöiden näkökulman, sekä mielestäni tarpeellisen verkostonäkökulman. Vapaaehtoistyön tutkimukset ovat painottuneet määrällisiin tutkimusmenetelmiin ja kyselylomakkeiden käyttöön. Laadullisia tutkimuksia on tehty tästä aiheesta vähemmän. (Nylund 2000 ja Yeung 2004.) Tarvetta laadulliselle tutkimukselle kuitenkin on, sillä ainoastaan määrällistä tutkimusta ja kyselylomakkeita käyttämällä ei tutkimukseen osallistuvien henkilöiden omia näkemyksiä ja kokemuksia saada riittävän hyvin esille. Toisaalta käyttämällä rinnakkain eri tutkimustapoja, saadaan tietoa kerättyä monipuolisemmin. Haastattelin nuoria aikuisia sekä seurakunnan työntekijöitä, joiden työalaan vapaaehtoistyö tai nuorten aikuisten työ kuuluu. Käytin opinnäytetyössäni hyväksi aikaisemmin seurakunnassa kerättyä materiaalia vapaaehtoistyöstä ja nuorten aikuisten työstä.

Opinnäytetyöni metodina käytin pääasiassa teemahaastattelua. Teemahaastattelu on strukturoidun- ja avoimen haastattelun välimuoto. Tyypillistä sille on, että haastattelun aihepiirit eli teemat ovat tiedossa, mutta kysymyksiltä puuttuu tarkka muoto ja järjestys. Menetelmässä kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, joihin haastateltavat voivat omin sanoin vastata. Keskeistä menetelmässä on haastateltavien antamat merkitykset ja tulkinnat, jotka syntyvät vuorovaikutuksessa haastattelun aikana. (Hirsijärvi & Hurme 2008, 47-48.) Tiedonkeruumenetelmänä haastattelun suurimpana etuna on joustavuus aineistoa kerättäessä. Haastateltavat on mahdollista tavoittaa tarpeen tullen myöhemminkin. Haastattelun haittapuolena ovat virhelähteet, jotka voivat syntyä niin haastattelijasta, haastateltavista kuin itse tilanteestakin. Haastattelun luotettavuutta voi heikentää haastateltavien taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 200-203.) Haastattelun ja kyselyn avulla saadaan selville, mitä henkilöt ajattelevat, tuntevat ja uskovat. Ne kertovat miten tulkittavat havaitsevat ympäröivää maailmaa, mutta ne eivät kerro mitä todella tapahtuu.

5.5 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni muodostuu yhdeksästä yksilöhaastattelusta, joista neljä oli nuorten aikuisten haastattelua ja neljä seurakunnan työntekijän haastattelua, joista yksi sähköpostitse toteutettuna. Näiden lisäksi haastattelin verkostotyöntekijää. Haastatellut nuoret aikuiset valikoituivat niin, että he ovat itse olleet aktiivisesti mukana seurakunnassa ja osallistuneet vapaaehtoisena johonkin seurakunnan työmuotoon. Haastateltujen ikäjakauma oli 25-33 vuotta. Seurakunnan työntekijät valitsin niin, että heillä olisi näkemystä sekä nuorten aikuisten työstä, vapaaehtoistyöstä että kokonaiskuva seurakunnasta. Haastattelin Järvenpään seurakunnan diakoniatyöntekijää, kampuspappia ja kirkkoherraa. Näiden lisäksi sain seurakunnan nuorisotyöntekijän vastaukset sähköpostitse. Taustatietoa keräsin myös seurakunnan vapaaehtoisen avustustyön ohjaajalta. Seurakunnan työntekijöiden lisäksi haastattelin vapaaehtoistyön projektityöntekijää Keski-Uudenmaan Yhdistysverkostosta, joka on seurakunnan yhteistyökumppani. Haastatteluaineisto, jota kertyi yhteensä 28 sivua litteroituna, oli valmis helmi-maaliskuussa 2010. Lisäaineistona käytin kampuspappi Jaani Vilkkilän syksyllä 2009 toteuttamaa kyselyä Diakin ja Seurakuntaopiston opiskelijoille nuorten aikuisten toiminnasta.

5.6 Aineiston käsittely ja analyysi

Teemoittelu on luonteva tapa lähteä käsittelemään teemahaastatteluaineistoa. Teemoja eli keskeisiä aiheita muodostetaan useimmiten aineistolähtöisesti etsimällä tekstimassasta sen eri osia yhdistäviä tai erottavia seikkoja. Haastattelussa käytetyt teemat löytyvät yleensä kaikista haastatteluista, kuitenkin vaihtelevasti ja eri painotuksin. Aineisto voidaan litteroinnin jälkeen järjestää teemoittain. Joskus teemat muistuttavat aineistonkeruussa käytettyä teemahaastattelu-runkoa, mutta ei kuitenkaan aina. Aineistosta voi myös löytyä uusia teemoja, eivätkä haastateltavien käsiteltävät aiheet välttämättä noudata tutkijan alun perin tekemää järjestystä. Litteroitua tekstiä tulisikin tarkastella ennakkoluulotto-

masti. Litteroituani tekstin luin sen läpi useamman kerran. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Teemoittamista seuraa varsinainen analyysi, jossa tutkija lukee aineistonsa huolella ja esittää siitä tulkintansa. Tässä vaiheessa liitin aineistoon myös muistiinpanoja, ihmettelyitä, ideoita sekä teoreettisia kytkentöjä. Analyysin tehtävänä on tiivistää aineisto; järjestää ja jäsentää se siten, että mitään olennaista ei jää pois, vaan sen informaatioarvo kasvaa. (Aaltola & Valli 2007, 145-146.) Valittujen teemojen tulisi valaista tutkimusongelmaa ja ylimääräinen haastattelumateriaali karsitaan myöhemmin pois. Aina haastattelut eivät edenneet samassa järjestyksessä ja toiset haastatelluista olivat monisanaisempia kuin toiset. Lopuksi luokittelin haastatteluaineiston seuraaviin teemoihin: nuorten aikuisten osallisuus, osallistuminen ja sitoutuminen, vapaaehtoistyö, tiedottaminen ja kutsuminen sekä verkostoyhteistyö.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Avoin, yhteyttä luova ja osallistava seurakunta

Järvenpään seurakunnan toimintalinjauksen 2010 - 2015 luonnoksessa on esitetty visio: ”Järvenpään seurakunta on ihmisläheinen, yhteisöllinen, avoin ja ulospäin suuntautunut, kristilliselle uskolle rakentuva seurakunta”. Haastatteluvastauksista käy ilmi, minkälainen on avoin, yhteyttä luova ja osallistava seurakunta. Ne kertovat minkälaisilla asioilla nuorten aikuisten osallisuutta voitaisiin seurakunnassa lisätä. Haastatteluvastauksissa muodostuu nuorten aikuisten ja työntekijöiden kuva avoimesta, yhteyttä luovasta ja osallistavasta seurakunnasta, jossa nuorten aikuisten osallisuutta voidaan eri tavoin tukea ja vahvistaa. Nuorten aikuisten vastaukset on merkitty lyhenteellä NA ja työntekijöiden lyhenteellä T.

6.1.1 Kirkko kutsuu uusia paikkakuntalaisia

Järvenpäässä on paljon nuoria aikuisia, jotka muuttavat opiskelujen, työn tai perheen perustamisen takia paikkakunnalle. Haastateltavien kanssa pohdimme, miten nuoria aikuisia saisi enemmän mukaan seurakunnan toimintaan. Monet nuoret aikuiset voivat olla yksinäisiä, kun muuttavat uudelle paikkakunnalle opiskelemaan. Uusilta tulokkailta vaaditaan paljon omaa aktiivisuutta varsinkin aluksi, kun ei ole vielä muodostunut ystävä- tai tukiverkostoa. On tärkeää, että seurakunta kutsuu ja ottaa vastaan seurakunnan uudet jäsenet heti uudelle paikkakunnalle muuton jälkeen. Haastateltavat pohtivat miten seurakunta voi kutsua uusia jäseniään. Seuraavassa nuoren aikuisen vastauksessa mainitaan seurakunnan tervetulotoivotus ja kuvataan seurakunnan esittelytilaisuutta, josta on jäänyt positiivisena mieleen muiden paikkakunnalle muuttaneiden nuorten

näkeminen. Negatiivisena asiana on huomattu esittelytilaisuuden muodollisuus ja suoritusmaisuus vailla henkilökohtaista kohtaamista.

NA: Mä olen itse sellainen, että muuttaessani paikkakunnalle otin itse yhteyttä seurakuntaan, koska mulla ei ole perhettä täällä. Myöhäisnuorena tai aikuisena, joutuu itse tekemään enemmän töitä. Mulle tuli kyllä seurakunnalta tervetulokirje. Oli joku kahvitilaisuus messun jälkeen ja menin sinne. Olin tietysti porukan nuorin. Mut sitten oli kiva nähdä, ketä sinä vuonna oli muuttanut paikkakunnalle. Olihan se sellainen tietynlainen kädenojennus ja tervetulotoivotuskin. Kuitenkin se oli hyvin muodollinen tapaus, eikä se ollut niinkään, että kohdataan ihminen. Se oli sellainen, että nyt te olette tervetulleita. Mukana oli silloin aikuistyön pappi ja pari muutakin seurakunnan työntekijää.

Seuraavasta pohdinnasta käy ilmi, että seurakuntaan pääsy ei ole helppoa vaikka olisi aikaisempikin seurakuntatausta. Huomattu on myös, että uskoontulosta kumpuaa halu päästä yhteyteen muiden uskovien kanssa. Seurakunnan työntekijöihin toivotaan tutustumista, koska sen ajatellaan edesauttavan kotiutumista seurakuntaan.

NA: Kun on seurakuntatausta itsellä, koko elämän pituinen, niin on luonteva mennä sinne, eikä ravintolaan tai muualle. En ole niin urheilullinen, että hakisin ystäviä sitä kautta. En tiedä, onko seurakuntaan niin helppoa koskaan mennä yksin tai kaksinkaan. Ei seurakuntaan pääsy ole helppoa, ei todellakaan. Tietysti siinä on se Jumala-aspekti. Jos ihminen tulee uskoon ja löytää Jeesuksen sydämeensä, niin silloin on halu päästä mukaan hengelliseen yhteisöön. Seurakunnassa toimii ne samantaiset sosiaaliset tavat kuin muualakin. En ole itse oikein kokenut minkäänlaista kontaktia työntekijöihin, kylläkin toisiin vapaaehtoisiin. Jos ei tunne työntekijöitä, niin on vaikea kotiutua seurakuntaan.

Nähdyksi ja kohdatuksi tuleminen on koettu tärkeäksi. Nuorten aikuisten mukaan uusi seurakuntalainen tai vierailija tulisi huomata ja kohdata henkilökohtaisesti. Piispa Erik Vikström on kirjoittanut kirjassaan Keidasajattelua uuden jäsenen kohtaamisesta samansuuntaisesti. Kun uusi jäsen tulee seurakuntaan, voidaan pohtia miten hänet toivotetaan tervetulleeksi. Huomioidaanko hänet, onko seurakuntaan helppo vai vaikea tulla, onko sopivaa ryhmää mihin mennä? Voiko seurakunnassa löytää jonkun, jolle esittää kysymyksiä ja ongelmiaan, jakaa

kokemuksiaan, niin iloja kuin surujakin. Onko seurakunnassa suunnitelmaa uusien ihmisten vastaanottamiseksi, huomioiden myös maahanmuuttajat, joilla on erilaisia kysymyksiä ja tarpeita kuin kantaväestöllä. (Vikström 1993, 117-118.) Nuori aikuinen kuvaa työntekijän persoonan ja vuorovaikutustaitojen vaikutusta kohtaamiseen. Virkarooli suojaa työntekijää, mutta voi olla myös esteenä tasa-vertaiselle kohtaamiselle. Sekä edellinen että seuraava haastateltava tuovat esille seurakunnan työntekijän merkityksen seurakuntaan tullessa ja tutustuesssa.

NA: Se riippuu mielestäni persoonasta tosi paljon. Ei ole pitkä aika, kun tapasin lähes ikäiseni papin ja sitten kun menin kohteliaana tervehtimään ja kerroin kuka olin. Hänen persoonansa oli etäinen. Hän teki selkeästi rajan, että tämä on mun työ. On ollut myös pappeja, joiden kanssa on voinut puhua välittömästi esimerkiksi; ”mikä sun lempiväri on?”. Varmaan seurakuntatyöntekijöillä on erilaisia virkarooleja ja toiset haluavat suojella yksityisyyttään enemmän. Ihmisten kanssa oleminen on niin monisyinen asia. Jos itsellä on huono päivä, niin se voi näkyä miten kohdataan ihmisiä.

Vastauksista ilmenee, että seurakunnassa on tarjolla monenlaista ohjelmaa ja toimintaa erilaisille ihmisille. Myös seurakuntayhteyden tarve eri elämän- ja uskon vaiheissa voi vaihdella. Lasten mukana heidän vanhempiaan voidaan kutsua seurakuntayhteyteen luontevasti. Haasteellisempina pidetään opiskelevia ja työssäkäyviä nuoria aikuisia, joille toivotaan juuri heille suunnattua toimintaa, jota he voisivat myös itse olla toteuttamassa ja järjestämässä. Seurakunta voi perhetyössä tavoittaa ja kohdata myös maahanmuuttajaperheitä. Järvenpäässä erityisesti Jampan alueella asuu paljon perheitä, joissa molemmat tai toinen vanhempi on maahanmuuttaja. Kotoutumistyötä voidaan tehdä yhdessä kunnan ja muiden toimijoiden kanssa.

T: Lasten kautta saa myös vanhempia, sillä lapset monesti tulevat perhekerhoon ja sitä kautta on aika helppo saada yhteys. Tämä ryhmä, joka tulee opiskelun tai työn kautta, se on haastavampi ryhmä. Heillä täytyy olla selkeästi omaa, tälle ryhmälle suunnattua toimintaa. Mä luulen, että meidän muu toiminta ei välttämättä ole niin yhteisöllistä heille. Mä uskoisin, että tälle ikäryhmälle kohdennettu oma toiminta vetoaa parhaiten. Sellaista toimintaa, missä kohderyhmän ikä on paremmin otettu huomioon ja missä on mahdollista olla toteuttamassa. Se on vaikeaa nykyään, että opiskelu on

vaativaa ja työntekokin on monilla epäsäännöllistä kolmivuorotyötä. Miten sen saa sopimaan siihen palettiin?

NA: Äiti-lapsi -piirit tavoittavat paljon eri uskontoryhmiä, eri-ikäisiä ja erilaisia ihmisiä. Lasten kautta aikuisetkin tulevat helpommin mukaan toimintaan. Itsekin tulin vuonna 2003 mukaan äiti-lapsi kerhoon Jampaan ja siitä lähtien olen ollut mukana raamattupiirissä yms. seurakunnan toiminnassa.

6.1.2 Seurakunnan kynnys matalammaksi

Haastateltavat pohtivat, miten seurakunnan kynnystä voisi madaltaa. Jo kynnksen ylittäminen ja astuminen kirkkoon voi vaatia ihmiseltä paljon. Nuoret aikuiset rohkaisisivat vapaaehtoistoiminnassa mukana olevia ja seurakunnan työntekijöitä vielä nykyistä enemmän kohtaamaan ihmisiä muuallakin kuin seurakunnan tiloissa ja olemaan enemmän läsnä. Seuraavien vastausten mukaan jalkautuminen kadulle ja ihmisten henkilökohtainen kohtaaminen oli tärkeää. Seurakunnalta odotetaan selkeää ja rohkeaa tilaisuuksista tiedottamista ja mainostamista, jotka saisivat kutsun tuntumaan aidolta. Yhteiskristillisen Missio Järvenpään tapa tiedottaa tasapuolisesti kaikkien seurakuntien tilaisuuksista on pantu merkille. Näin tiedottaminen moninkertaistuu, ja tapa viestii myös luottamuksesta.

NA: Jalkautuminen, ihmisten kanssa oleminen, kohtaaminen esimerkiksi Yhteisvastuukeräyksen kautta.

NA: Rohkeasti mainostetaan ja viedään niitä lappuja ilmoitustauluille. Tehdään niistä kutsuvia. Sitten ollaan kadulla ja muualla kertomassa. Ei tehdä siitä mitään steriiliä juttua, kirkosta ja kirkon toiminnasta. Olisi hyvä, jos niin puheessa kuin käytännössäkin ovet olisivat auki, mainostus ja kutsu seurakuntaan todellinen.

NA: Kesäkahvila oli hyvä tapa saada uusia ihmisiä, Jampassa. Mä uskon, että katutyön kautta on tullut seurakuntaan väkeä lisää. Esim. yhteiskristillinen Missio Järvenpää mainostaa tasaisesti kaikkien seurakuntien tilaisuuksia Järvenpäässä.

Alla olevasta pohdinnasta ilmenee minkälaista seurakunnan matalan kynnksen toiminta voi olla ja missä pääsee tutustumaan muihin seurakuntalaisiin parem-

min. Yhteinen ateriointi luo yhteenkuuluvuutta ja otollisen tilanteen tutustua toisiin ryhmäläisiin ja viikoittaisessa keskusteluryhmässä päästään puhumaan asioita pintaa syvemmältä.

NA: Alfa-kurssin tyyppinen toiminta on hyvää. Koetaan yhteyttä, ollaan yhdessä, syödään ja keskustellaan. Ehkä se on nykyihmiselle luontevampi tapa kohdata, kuin vain mennä kirkkoon eikä kohdata kuin itsensä ja Jumala ja sitten lähteä pois. Nykyihmisen on vaikeaa, kun se ei kuulu mihinkään, jos se vaikka muuttaa tännepäin Suomea muualta. Jos se saa kokea yhteisössä olemista, niin se vetää sen ihmisen puoleensa.

6.1.3 Kaikille avoin messu

Järvenpään toimintalinjauksessa 2006 - 2012 on tavoitteena muun muassa seuraavat asiat: 1. Seurakunta ja sen tilaisuudet ovat paikka kokea pyhyyttä, hiljaisuutta ja siunausta. 2. Jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa heijastuvat seurakuntalaisten tarpeet ja elämäntilanteet. 3. Perheenjäsenet osallistuvat yhdessä seurakunnan toimintaan ja saavat tukea kristilliseen kasvuun niin perheenä kuin sen jäsenenä, aina lapsista isovanhempiin. (Järvenpään seurakunnan toimintalinjaus 2006 - 2012.) Kirkon tärkeimpänä toimituksena pidetään sunnuntain messua, mutta jumalanpalvelusten kävijämäärät ovat silti pitkään vähentyneet. Vuonna 2007 sunnuntain jumalanpalveluksiin osallistui noin 1,9 % suomalaisista viikoittain. (Kirkon tilastollinen vuosikirja 2007, 80.)

Ihmisten toiveet jumalanpalveluksista vaihtelevat paljon. Juha Kauppisen (2008) tutkimuksessa haastatellut suhtautuivat kielteisesti viihteellisyyteen kirkossa. Jumalanpalvelus ei saisi olla näytös, mutta ei myöskään raskassoutuinen. Myös nuorten aikuisten mukaan kirkkoon kaivattiin iloa, toivoa, virkistävyyttä ja elämänmyönteisyyttä. Nuorilla aikuisilla on tarve kokea pyhyyttä ja hiljentyä. Myös yhteys toisiin ihmisiin on tarpeen. Yksi nuori aikuinen toteaa perinteisen jumalanpalveluksen kaavamaisuuden, mutta epäilee muutoksen kannattavuutta Messun kyllä odotetaan uudistuvan, mutta toisaalta messun pyhyiden tunnetaan yhdistyvän perinteeseen, ja säännöllisesti käyviä ymmärretään. Tässä voi

olla myös kysymys sosiaalisesti suotavasta vastauksesta. Nuorilla on kuitenkin selvästi ideoita ja odotuksia messun suhteen, mutta arkuutta ehkä enemmänkin vanhempia messukävijöitä kuin instituutiota kohtaan.

NA: Perinteinen jumalanpalvelus on edelleen aika kaavoitettu, mutta kun ajattelee, että joskus se on niin pyhä hetki se messukin. Kannattaako sitä lähteä muuttamaan, sillä sielläkin on ne omat vakiokävijänsä? Messuun ei varmaan satsata riittävästi. Kyllä mä myönnän, että jos ei ole kirkkokahvia, eikä sellainen tuttu porukka jonka kanssa menet messuun, sä olet hyvin yksinäinen siellä. Me tarvitaan sitä käytännön kohtaamista. Mun mielestä messu jää vähän vajaaksi sen suhteen. Messussa voisi olla vapaaehtoiset tervetuloivottajat. Se voisi olla kutsuvampi. Joku antaisi virsikirjan ovelta ja toivottaisi tervetulleeksi. Usein papit tulevat ovelle lopuksi, kättelevät ja sanovat kiitos kun kävit.

Musiikin merkitys messuissa on keskeinen. Jumalanpalveluksen musiikki voi joko yhdistää tai erottaa. Sanotaan, että kirkon yksi kantava voima on yhteinen virsilaulu, mutta monelle nuorelle aikuiselle urkujen säestyksellä laulaminen voi olla vierasta ja vaikeaa. Uudenlaiset virsisovitukset ja säestystavat tuovat vaihtelua messuun. Myös esittävällä musiikilla on tärkeä osa messussa. Yhdessä kuultu ja koettu musiikkiesitys on monelle aivan yhtä merkittävä yhteisöllinen ja hengellinen kokemus kuin yhteislaulu tai virsi. Nuoret aikuiset kuuntelevat paljon musiikkia. Messussa musiikkityylin ei tarvitse kuitenkaan täysin vastata omaa mieltymystä, vaan sitä tärkeämpää olisi musiikin monipuolisuus. (Hautaho & Tornivaara 2009, 117-118.) Nuoren aikuisen toive kotoisuudesta jumalanpalveluksessa ja ehtoollisen aikana viestii osallisuuden tarpeesta, johon kannattaisi kiinnittää seurakunnassa huomiota.

NA: Urkumusiikki on sellaista, että joillekin se kolahtaa ja joillekin ei. Voisiko musiikin toteuttaa niin, että siellä olisi joku solisti, voisi olla kitara tai jotakin? Voisiko olla enemmän vaihtelua, ehtoollisen aikanakin, että se olisi sellainen kodinomainen?

Kirkon strategiassa 2015 keskeinen alue on hengellisen elämän vahvistaminen. Sen mukaan jumalanpalveluselämän tulisi olla monipuolista, luontevaa, elämänläheistä ja hengellisesti syvää. Näihin asioihin tulisi keskittää voimavaroja. Jumalanpalveluselämän kehittäminen sellaiseksi, että se kutsuu ja koskettaa

myös nuorempia ikäpolvia, on suuri haaste kirkolle. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 103.) Esimerkiksi messun ajankohtaa voisi muuttaa sopivammaksi nuorille aikuisille. Joissakin seurakunnissa niin on jo tehtykin. Joillekin nuorille aikuisille sunnuntainen klo10 messu on liian aikainen ja klo18 iltamessu sopivampi.

6.1.4 Nuorten aikuisten osallisuuden vahvistaminen

Seurakunnan toiminta on paljon muutakin kuin perinteinen jumalanpalvelus. Miten juuri nuorten aikuisten ikäluokka voisi näkyä enemmän evankelisluterilaisen seurakunnan toiminnassa? Ihmisellä on tarve tulla nähdyksi, kuulua joukkoon ja kokea yhteyttä. Seurakunnan ikärakenne ja koko vaikuttavat omalta osaltaan yhteisön muodostumiseen. Suuressa seurakunnassa voi ihmisten olla vaikeampi kokea osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kuin pienemmässä. Ikäryhmittäin lokeroitumisen ongelmaksi ymmärretään eri-ikäisten ihmisten kohtaamattomuus, joka estää osallisuuteen pääsemistä. Nuoret aikuiset näyttävät kertomassaan arvostavan vanhempien seurakuntalaisten elämänkokemusta ja pitävän toimintaa yli ikärajojen hedelmällisenä. Usein oma paikka löytyy toimintaan osallistumisen, sitoutumisen ja vaikuttamisen kautta. Vapaaehtoistehtävään sitoutuminen auttaa kotiutumaan seurakuntaan. Nuoret aikuiset toivovat, että heille tarjotaan erilaisia tehtäviä. Seurakunnan työntekijän mielestä työn tuloksen näkeminen kannustaa osallistumaan ja sitoutumaan.

NA: No, tietysti vaikeaa on se, että muuten ikäjakauma on keskimäärin viisi- kuusikymmentä. Nuori aikuinen hakee jonkinlaista tarvetta sille omalle seurakunnassa käymiselle, että se olisi myös kohtaamista ja yhdessäoloa, ei vaan istumista ja vastaavaa. Kyllä nykyajan nuoret aikuiset ovat tekijöitä, mun mielestä. Haasteena on, jos on liikaa erilaisia toimintoja eri ikäryhmille, niin sitten ne eriytyvät eivätkä kohtaa. Oma paikka on vaikea löytää, kun ei koeta yhteisöllisyyttä.

T: Siinä varmaan pätee sama, kuin muittenkin ikäryhmien osalta. Kun pääsee itse vaikuttamaan toimintaan ja sitoutuu toteuttamaan sitä, niin sitä kautta se osallisuus vahvistuu. Jos kokee mielekkääksi sen toiminnan, niin sitten myös haluaa osallistua siihen. Jos vielä ymmärtää, että tämä toiminta vaatii mun oman panostuksen, niin

sitten on myös valmis antamaan. Tärkeää on se, että on mielekästä tekemistä, jossa näkee ehkä myös tuloksia ja silloin siihen on valmis sitoutumaan.

NA: Mun mielestä osallisuutta voidaan vahvistaa ainakin antamalla vastuuta. Toisaalta se on sellaista yhteistä jakamista. Nuoret ja vanhat pitävät huolta toisistaan, kyselevät kuulumisia ja ovat kiinnostuneita toistensa asioista. Se tuo sellaisen yhteenkuuluvuuden tunteen, että mulle on paikka tässä seurakunnassa ja siinä on hyvä olla. Oma ikäryhmä on tärkeä, mutta itse olen pitänyt tosi hedelmällisenä sitä, että olen tutustunut vanhoihin uskoviin kristittyihin täällä Järvenpään seurakunnassakin. Saanut taustatukea ja elämäntekemyskemuksen tuomaa näkemystä, mitä ei nuorena vielä ole.

6.1.5 Yhteisöllisyyden toteutuminen Järvenpään seurakunnassa

Seurakunnan papeilla, diakoneilla ja perhetyöntekijöillä on kontakteja nuoriin aikuisiin ja perheisiin. Työntekijät voivat vahvistaa perheiden osallisuutta seurakuntayhteisössä kutsumalla heitä mukaan seurakunnan perhetoimintaan sekä muihin tilaisuuksiin. Kirkolliset toimitukset ovat tärkein syy kuulua kirkkoon ja yksi kirkon toiminnan kivijalka. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 95.) Dosentti Heikki Hiilamon (2004) mukaan papin ja muidenkin seurakunnan työntekijöiden olennaisena tehtävänä ovat henkilökohtainen kohtaaminen ja yhteisön rakentaminen. ”Henkilökohtaisia kohtaamisia ovat esimerkiksi toimitus- ja sielunhoidolliset keskustelut. Yhteisöllisyyttä voidaan jumalanpalvelusten lisäksi rakentaa myös kirkollisten toimitusten avulla. Niissä pappi kokoaa lähiyhteisöä ja liittää tilanteen pidempään perinteeseen ja yhteisöllisyyteen yli sukupolvien.”

T: Mulle tuli mieleen tuollainen tilastollinen kikka, kun ajatellaan, että kuinka moni 18-35-vuotias saa lapsen, että jos ne merkittäisiin nuorten aikuisten työhön, ne kastetikäynnit ja kasteet, tavallaan pois niistä toimituksista, että olisi kaksoiskirjanpito sillä tavalla, niin silloin siitä tulisi nuorten aikuisten työtä. Käytännössä sitä tapahtuu paljon viikoittain, että nuoria perheitä tavataan. Jos ajatellaan miten yhteisöllisyyttä voitaisiin vahvistaa, niin jos se yksi viisastenkivi olisi keksitty, niin sitä varmaan käytettäisiin tässä.

T: Diakoniatyöntekijällä on kontakteja esimerkiksi tukea tarvitseviin perheisiin, perhekerhojen kautta.

NA: Sen mitä minulla on kokemusta seitsemän vuoden ajalta, niin yhteisöllisyys on vaihtelevaa. Se on huomattavasti lisääntynyt viime vuosina kirkkoherran vaihduttua. Hän on aktiivisemmin hakenut ja yrittänyt luoda yhteisöllisyyttä kirkkoon. Yhteisöllisyys parhaimmillaan voisi olla sitä, että kirkon työntekijät kutsuisivat tavallisia seurakunnan jäseniä tilaisuuksiin, joissa olisi keskustelua, ideoita ja yhdessä tekemistä.

Edellisessä nuoren aikuisen kommentissa tulee esille kirkkoherran merkitys yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Kirkon muutkin työntekijät voivat vahvistaa yhteisöllisyyttä erilaisissa tilaisuuksissa yhteisellä keskustelulla ja tekemisellä. Seuraavan vastauksen mukaan yhteisöllisyyden perustana ovat välittäminen, kohtaaminen ja luottamuksellisuus. Tämä voi toteutua seurakunnan pienryhmissä, joita ovat esimerkiksi kotisolut, raamattu- ja rukouspiirit, Alfa- ja Krito-ryhmät.

NA: Tärkeää on, että seurakunnassa vedetään yhtä köyttä. Ei ajatella, että tämä on mun reviiri. Juuri se yhteys, toisesta välittäminen ja kohtaaminen seurakunnan toiminnassa, myös vapaaehtoistyössä on erityisen tärkeää. Oikeasti välitetään ja halutaan kohdata. Sitä mukaan tulee se yhteys. Esimerkiksi kotisolussa on luottamuksen ilmapiiri ja voidaan jakaa kipeitäkin asioita. Tulee se yhteys ja kerrot sä mitä vain, niin me välitetään.

Seurakunnan työntekijöiden vastauksista kävi ilmi, että yhteisöllisyys näkyy parhaiten seurakunnan eri työmuodoissa. Yhteisöllisyyttä ovat erilaiset vapaaehtoiskerhot ja ryhmät sekä tapahtumat, jotka kokoavat seurakuntalaiset yhteen. Seurakunta on jäsenmäärältään suuri, mutta pienemmissä ryhmissä oppii tuntemaan muut ryhmän jäsenet ja tällöin myös yhteisöllisyyden tunne kasvaa. Nuoren aikuisen mielestä yhteisöllisyyttä rakennetaan työntekijöiden ja vapaaehtoisten yhteistyöllä jonkin tapahtuman eteen.

T: Mulle tulee mieleen kaikki vapaaehtoistyöryhmät, jotka kokoontuvat seurakunnan tiloihin. Niitähän on hirveästi, ajatellaan päiväkerhoja, kaikkia neljää isoskoulutusryhmää, eläkeläispiirejä ja jumalanpalveluskin voidaan ajatella sellaiseksi. Kyllä ne kaikki vapaaehtoisuuteen perustuvat työmuodot ja piirit on sitä yhteisöllisyyttä.

NA: Varmaan se on niin, että tarvitaan erilaisia tapahtumia. Sellaisia omia juttuja, jossa työntekijät ja vapaaehtoiset kokoontuvat yhdessä tekemään yhteisiä juttuja, jonkin tapahtuman eteen.

T: Yhteisöllisyys näkyy parhaiten eri työmuodoissa. Siellä koetaan yhteisöllisyyttä esim. juuri kirpputorin vapaaehtoiset 60 henkilöä varmasti kokevat, että heillä on tällainen yhteisö. Kollektiivista yhteisöllisyyden kokemusta on varmaan näin isossa seurakunnassa vähän vaikea löytää. Varmaan se toteutuu pienemmissä tiimeissä, piireissä ja toimintamuodoissa. Vaikkapa miesten saunailta on sellainen missä koetaan yhteisöllisyyttä.

Seurakunnan toiminnot ovat usein melko työntekijäjohtoisia, niin myös Järvenpään seurakunnassa. Työntekijät puhuvat helposti vapaaehtoisista ”sen ja sen työalan tai työntekijän vapaaehtoisina”. Tästä pyritään pois, sillä ihmiset ovat ennen kaikkea seurakunnan vapaaehtoisia ja voivat osallistua moneen eri toimintaan. Raamattupiirit, Tuomasmessut sekä Sanan ja rukouksen illat toteutetaan pitkälti vapaaehtoisten voimin. Pienryhmissä tai vapaaehtoisten joukossa tullaan tutuiksi ja tunnetaan yhteisöllisyyttä.

T: Se on aikalailla perinteinen kuvio täälläkin, että melkein kaikki toiminnot ovat työntekijävetoisia. Siellä on yksi tai kaksi työntekijää ja tietty määrä seurakuntalaisia. Siitä tulee se porukka ja se mahdollinen yhteisö syntyy sillä tavalla.

T: Kun ajatellaan vapaaehtoisia, niin yksi vapaaehtoinen voi olla useammassa mukana. On lähetystyön, aikuistyön tapahtumassa mukana ja osallistuu johonkin diakoniatyön vapaaehtoistehtävään. Kyllä he sen oman ryhmänsä jotenkin löytää, kokevat jonkun näistä läheisimmäksi ja ne ihmiset. Aika paljon työntekijät ovat puhuneet työntekijöiden nimillä, sen ja sen vapaaehtoiset. Kyllä sitä aika paljon myös näkee kiinnittymistä työntekijään. Siitä on pyrkimys pois. Ihmiset ovat ennen kaikkea seurakunnan vapaaehtoisia ja osallistuvat moneen toimintaan vapaaehtoisina ja osallistujina.

6.2 Nuoret aikuiset mukaan toimimaan

Kirkon tiedotuskeskuksen 23.1.2008 julkaiseman uutisen mukaan vapaaehtoistyö, tempaukset ja lyhyet projektit kiinnostavat nuoria aikuisia seurakunnissa. Seurakuntiin tehtiin syksyllä 2007 kysely osana Kirkkohallituksen ja Kirkkopalveluiden Nuoria aikuinen kirkon jäsenenä -projektia ja kyselyyn vastasi 86 yli 13 000 jäsenen seurakuntaa. Vastauksista ilmeni, että avaimet onnistuneeseen työhön ovat muun muassa vapaaehtoistyö, mahdollisuus toteuttaa itseään tai

se, että toiminta ei vaadi pysyvää sitoutumista. Myös erilaiset tempaukset tai projektit kuten matkat tai näytteleminen kiinnostavat. Varsinkin nuoret miehet tekevät mielellään jotain konkreettista. Liikunnalliset aktiviteetit ja toiminnallisuus kiinnostavat monia nuoria aikuisia. Useimmissa seurakunnissa nuorten aikuisten työstä vastaa työntekijä muun työnsä ohessa. Toimintaa suunnitellaan usein yhdessä muiden työalojen kesken. Omaa toimintaa nuorille aikuisille järjestää 69 prosenttia seurakunnista. Vuonna 2008 seurakunnista 13 prosenttia nimesi nuoret aikuiset toiminnan keskipisteeksi.

6.2.1 Seurakunnan toimintaan sitoutuminen nuorten aikuisten ikäryhmässä

Vapaaehtoistyö antaa mahdollisuuden sitoutua seurakuntaan. Pääkaupunkiseudun tuhannesta nuoresta aikuisesta 29 % toimi jossain vapaaehtoistyössä vuonna 2007 ja vain 14 % ei ollut lainkaan kiinnostunut vapaaehtoistoiminnasta. Yleisimmät syyt, miksi toimintaan ei sitouduta, on ajan puute ja se, että ei ole koskaan pyydetty. (Pessi 2008, 16.) Haasteena Grönlundin (2006) mukaan on se, että nuorilla aikuisilla ei yksinkertaisesti ole riittävästi aikaa. Opiskelu ja työelämä vaativat yhä enemmän. Vallalla ajassamme on niin sanottu kiirekulttuuri, tarjonnan tulva ja kulutusajattelu. Se vaikuttaa suoraan myös nuorten aikuisten seurakunta-aktiivisuuteen. Nuoria aikuisia voitaisiin tavoittaa paremmin esimerkiksi siten, että toimintaa ja vapaaehtoistehtäviä olisi monipuolisesti tarjolla. Kerta- tai projektiluonteisen sitoutumisen tulisi olla mahdollista, jotta toimintaan olisi helppo osallistua. Nuoret aikuiset kaipaavat rohkaisua ja suoraa pyyntöä: ”Sinua tarvitaan!” (Grönlund 2006, 132.) Samansuuntaisia ajatuksia oli nähtävillä myös Järvenpään seurakunnan nuorilla aikuisilla. Henkilökohtaisen kutsun merkitys on olennainen vapaaehtoistyöhön mukaan lähtemisessä.

Järvenpään seurakunnassa rippikoululaisia ja sitä ikäluokkaa on suhteessa paljon. Nuori kasvaa niin sanotusti nuoreksi aikuiseksi täytettyään 18 vuotta. Nuorten aikuisten ikähaarukkaan mahtuvat kaikki 18-35-vuotiaat; opiskelijat, työssäkäyvät, työttömät, yksineläjät ja perheelliset. Ryhmän suuren hajonnan vuoksi toiminnan suunnittelu asettaa suuria haasteita seurakunnan työntekijöille. On

mielekäästä, että nuoret aikuiset voivat itse vaikuttaa seurakunnassa järjestettävän nuorten aikuisten toiminnan sisältöön, jolloin he myös herkemmin osallistuvat siihen ja ovat aktiivisesti mukana. Seuraavasta työntekijän vastauksesta käy ilmi, että seurakunnan toimintaan osallistuvat nuoret aikuiset ovat lähinnä isos-toiminnassa vielä mukana olevia nuoria tai pienten lasten vanhempia. Seurakunnan 18-30-vuotiaiden ikäjoukosta on erityisen vaikea tavoittaa opiskelijat, työssäkäyvät ja työttömät nuoret aikuiset. Nimenomaan nuorille aikuisille suunnattua omaa toimintaa ei seurakunnassa tällä hetkellä ole, lukuun ottamatta nuorten aikuisten iltoja.

T: Nuorimmat ovat vielä isosina tai apuohjaajina rippileireillä, sitten jos mennään ikähaarukkaa ylöspäin, niin tullaan perhekerhovaiheeseen. Pieni joukko, joka osallistuu opiskelijatoimintaan. Hajanaisesti voi olla johonkin muuhunkin. En nyt heti osaa sanoa, onko meillä nimenomaan tälle ikäryhmälle omaa toimintaa, mun mielestä meillä ei ole.

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että seurakunnan nuorten aikuisten työtä tulisi tukea yhtälailla kuin rippikoulutyötäkin. Jos on juurtunut seurakuntaan jo lapsesta ja nuorena, helpommin pysyy seurakuntayhteydessä, vaikka paikkakunta vaihtuisikin. Työntekijöiden kutsumus työhön nähtiin tärkeäksi.

NA: Miten kohdata ripari-ikäisiä ja viedä heitä eteenpäin; raamatun sanoman, toiminnan ja läsnäolon kautta?

NA: Kun kuunteli niitä nuoria, siinä nuorten aikuisten illassa. Ne nuoret, jotka ovat olleet ripareilla ja sitten siirtyneet isoskoulutuksiin ja erilaisiin ”nakki-ryhmiin”, niin varmaan sillä tavalla juurtuvat seurakuntaan. Riippuu varmaan paljon papeista ja nuorisotyönohjaajista, ettei se yhteistyö lopahda siihen kun päästään ripille ja konfirmaatio on käyty, vaan tarjottais ja otettais yhteystietoja ja mainostettais. Siihen pitäisi panostaa, että ei jätetä nuoria oman onnensa nojaan, vaan se vaatii ihmisen jolla nuoret on sydämellä.

NA: Jos ihminen lapsesta ja nuoresta asti sitoutuu seurakuntaan, niin hän kasvaa seurakuntayhteyteen ja hänestä tulee seurakunnan nuori aikuinen ja aikuinen. Usko kulkee koko elämän varrella. Jos ei ole koskaan käynyt seurakunnassa, on äärettömän vaikeaa sitoutua, mutta kun nuorisotyöhön panostetaan niin nuoret pysyvät seurakunnassa nuoriksi aikuisiksi saakka. Silloin se toteutuu parhaalla tavalla. Niin kuin panostetaan rippikoulutyöhön, pitäisi yhtälailla panostaa sen jälkeiseenkin työhön.

Nuoret aikuiset osallistuvat seurakunnan toimintaan, jossa on samoja piirteitä kuin nuorten toiminnassakin, mutta joka on vähän tavoitteellisempaa. Haastattelujen perusteella näyttää siltä, että nuoret aikuiset kaipaavat leirinuotiotunnelmaa ja punaisen laulukirjan lauluja rippikouluajoilta. Tuosta yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta on jäänyt hyviä muistoja. Tässä tulee koinonian merkitys hyvin esille, sillä leirinuotiotunnelman saa aikaan hengellisten laulujen laulaminen, yhteinen rukous ja hartaus. Jumalan läsnäolon tuntu ja pyhän kokeminen jäävät nuorille mieliin, vaikka sen tiedostamisen aika voi tulla vasta myöhemmin. Tämä tulisi ottaa huomioon kun suunnitellaan vaikkapa raamattupiiri- ja muuta hengellistä kasvua tukevaa toimintaa nuorille aikuisille.

*T: Nuoret aikuiset osallistuvat sanotaanko nyt, vähän niin kuin ja-
lostetumpaan nuorisotoimintaan. Se on sen tapaista mitä nuorisotyössä on ollut, mutta haasteellisempaa ja ehkä myös tavoitteellisempaa toimintaa. Nuoret aikuiset kaipaavat sitä mitä oli seurakunnan nuorten toiminnassa; tullaan seurakuntatalolle, lauletaan, on hartauselämä, leireilyä. Nuorten aikuisten kesken on helpompi järjestää vaikkapa messu, kuin ihan nuorten. Toisaalta jos nuorten aikuisten työntekijä on jostain tietyistä innostunut, niin näyttäisi siltä, että nuoret aikuiset aika mielellään lähtevät mukaan. Esim. futsijoukkue tai gospel-lattarit, joka vetää puoleensa.*

NA: Mitä parikymppisellä nuorella aikuisella on sydämellä, niin varmaan se, että kohtaa ihmisiä ja on hyvä fiilis. Paikka jossa tapahtuu ja voi nähdä ihmisiä. Se voisi olla esim. draamaa kadulla, bändikisa, Gospel-konsertti tai skeitti-tapahtuma. Nuorille aikuisille voisi olla vähän kehittävämpää toimintaa. Työntekijöiltä se vaatii aina resursseja. Järvenpään seurakunnan Henkireikä-illat tuntuvat aika kutsuvilta, samoin Tuomas messut.

Yleisesti kiinnostaa tekeminen ja toiminnallisuus, myös ryhmään kuulumisen koetaan tärkeäksi. Nuoren aikuisen mukaan toiminnan kautta myös sitoudutaan paremmin seurakuntaan. Nuoret aikuiset toivovat seurakuntaan liikunta-aktiviteetteja. Kahdessa vastauksessa kehuttiin Järvenpään seurakunnassa toteutettuja gospel-lattari tanssitunteja kiinnostavaksi ja mukavaksi toiminnaksi, mutta nekin ovat suunnattu vain naisille.

NA: Nuori aikuinen osallistuu niihin, mitä on tarjolla. Yleisesti kiinnostaa tekeminen esim. urheilu ja retket. Sen kautta sitoudutaan seurakuntaan. Siinä voi tietyllä tavalla jäädä kuitenkin ulkopuolisek-

si seurakunnan ydin sanomasta. Sen kautta, että ihminen ensin tekee jotain ja sitoutuu, keskustelee ja on. Kyllä nuoren aikuisen täytyy ensin vain saada olla ja sitten tehdä. Uskon näin.

NA: Tollanen niin kuin Gospel-lattarit, on aika hyvä esimerkki erilaisesta joka itseäni kiinnostaa tosi paljon. Saatu evankeliumi ja yhdessä hauskan pito mukavalla tavalla yhteen.

Isä-poika sähly on hyvä esimerkki isien ja poikien omasta jutusta. Miesten saunaillat keräävät puolestaan iäkkäämpää porukkaa, toisaalta sitä voisi ehkä enemmän mainostaa nuoremmillekin miehille. Seurakunnan työntekijä on huolissaan siitä, että niin sanotusta tosimiesten äijätoiminnasta on seurakunnassa huutava pula. Mikä toiminta kiinnostaisi nuoria miehiä?

NA: Isä-poika sählyt ja gospel-lattarit ovat hyvää toimintaa. Voisi olla vähän muutakin, varmaan moni meidän ikäisistä käy kuntosalilla tai jumpissa. Jeesuksen kohtaaminen vois olla jotain niin arkipäiväistä, että ei tarvitsisi aina olla jokin messu. Se olisi se yhdessä olo ja sinne voisi olla matalampi kynnyskin osallistua. Jotain toiminnallista kaivattaisiin, sillä tekemällä ja yhdessä olemalla se kohtaaminen tapahtuu.

T: Olen huolissani siitä, ettei meiltä löydy riittävästi ”äijätoimintaa” yms. matalan profiilin juttua, jossa evankeliumia voitaisiin viedä eteenpäin mopoja ja autoja korjaamalla, heavya soittamalla, henkisiä ja fyysisiä rajoja ylittävällä toiminnalla, metallipajaryhmillä jne. Seurakunnissa on unohdettu vanhanaikainen poikatyö ja nuorten miesten kristillinen työ. Hyvin kärjistäen, johtuneeko siitä, että seurakunnissa on yhä vähemmän ja vähemmän miestyöntekijöitä ja – vastuunkantajia. Ja jossakin määrin monet seurakunnan miestekijöistäkin välillä omaavat hieman liian pehmeät arvot, ettei rautaiselle ja haastavalle äijätoiminnalle enää oikein löydy muotoja.

Tärkeää on kuulua joukkoon ja tavata muita nuoria aikuisia vertaisryhmässä esimerkiksi nuorten aikuisten illoissa, solussa, perhekerhossa tai parisuhdekursseilla. Asiantuntevat puhujien alustukset kiinnostavat nuoria aikuisia, samoin yhteinen keskustelu, kokemusten vaihtaminen, vapaus kysyä ja kyseenalaistaa.

T: Huomaan, että parisuhdetyö on ajankohtaista ja houkuttelevaa. Nuoret aikuiset tuntuisi olevan enemmän kiinnostuneita puhujista. Jos ajatellaan, että kootaan nuoria ja joku tulee puhumaan jostain,

niin ei se hirveästi kiinnosta. Mutta nuoret aikuiset tulevat puheen aiheen perusteella kuuntelemaan jotakin, ei nyt välttämättä kuuluisaa, mutta asiantuntevaa puhujaa.

NA: Ehkä se on se yhdessä olo ja tekeminen ja myös sellainen, että saa keskustella ja kyseenalaistaa asioita, olla erimieltä ja saada myös vastauksia elämän tärkeisiin kysymyksiin. Minulle tärkeää tällä hetkellä on sitoutua ryhmään, kuulua porukkaan, tulla nähdyksi.

NA: Itse tykkäisin enemmän raamattuopetuksen liittyvään osallistua. Enemmän pienryhmiä, missä voisi oppia tuntemaan oman ikäisiä ihmisiä. Eikä se ole vain sellainen tapahtuma johon mennään vain, istutaan ja lähdetään pois, vaan enemmän vuorovaikutusta, yhteistä keskustelua ja toimintaa. Olisi leirejä, retkiä tai jotain missä voisi tutustua paremmin.

NA: Toimintaan osallistutaan varmaan laidasta laitaan. En ole itse törmännyt nuorten aikuisten ikäsarjaan kovin monessa seurakunnan tilaisuudessa, ne jotka käyvät muodostavat aika pienen piirin. Toki vaihtoehtona ovat äiti-lapsi -piirit, joissa käy enemmän väkeä.

Haasteena seurakunnan työntekijän mielestä on, että nuorten aikuisten tarpeet ja toiveet toiminnalle ovat hyvin erilaisia. Tämä puoltaa eri työalojen yhteistyötä seurakunnassa. Nuoret aikuiset tulisi huomata kaikilla seurakunnan työaloilla niin vastaanottajina kuin vastuunkantajinakin.

T: Nuorten aikuisten joukko on hyvin erilaisessa elämäntilanteessa elävää, joten on haaste löytää yhteisiä nimittäjiä muutenkin kuin vain yhteisen ikäkauden myötä. Sinkut, seurustelevat, avo- ja avioparit, lapsiperheet, opiskelijat, työelämässä olevat, työttömät jne. Miten saada sellainen nuorten aikuisten juttu, jossa jokainen jollakin tavalla voisi tuntea kuuluvansa oikeaan ryhmään?

Toisaalta on moninaista rikkautta, toisaalta kipeitä kysymyksiä. Joku seurustelee tulenpalavasti ja toinen kipuilee kun ei kukaan huoli. Toisella on hyväpalkkainen työpaikka ja toisella työtä ei ole. Joku ei pidä lapsista ja ihmettelee, kun ryhmässä on perheellisiä, jotka ovat vielä lapsetkin tuoneet ryhmään mukaan melskaamaan. Joku kaipaisi hiljaisuutta ja rukousta, toinen taas kunnon sosiaalista elämää. Vertaisryhmän ajatukset eivät luonnollisesti kohtaa kovin helposti, mutta näinhän se on aina seurakunnan kokoontuessa yhteen.

Haastateltavat pohtivat: Onko tärkeää, että työntekijä, vaikka pappi, diakoni tai nuorisotyöntekijä on mukana ryhmässä? Työntekijöiden tuki ainakin uutta ryh-

mää perustaessa on usein tarpeen. Toisaalta myös nuorten aikuisten oma aktiivisuus on aivan yhtä tärkeää. Tarvitaan myös sopivat tilat ja resurssit toimintaan.

NA: Tietysti aina alussa kun lähdetään mitä tahansa asiaa tekemään oli se sitten nuorten aikuisten toimintaa tai jotain muuta. Niin alussa on hyvä olla tietty työntekijä, joka johtaa ja pistää asiat piinon. Sitten pidemmän päälle kun ihmiset tulevat tutuksi, niin se voi alkaa toimia toisella tavalla. Toiminnasta ei saa kuitenkaan tulla liian johtajakeskeistä. Itse kokee, että jos ei tunne työntekijöitä tai ei tapaa heitä koskaan, niin on vaikeaa. Ai, sellainenkin nuorisotyöntekijä on, eikä ole nähnyt tai tiedä koko ihmistä.

NA: Myös työntekijöihin olisi kiva tutustua paremmin. Kun oppii tuntemaan toista, niin eri tehtäviä pystyy paremmin jakamaan.

T: Jos haluttaisiin nuoria aikuisia paljon seurakunnan toimintaan, siis kokoavaa toimintaa, niin pitäisi olla joku neljästä kymmeneen ihmistä, jotka innostuvat siitä ja joilla on suurin piirtein yhteinen näky, jotka ovat yhteistyökykyisiä keskenään ja jotka jaksavat pitkäjänteisesti tehdä työtä siinä. Tässä on tavallaan sille porukalle asetetut ehdot. Eihän se käytännössä näin välttämättä mene, mutta sillä se näyttää.

Toinen puoli on se, että seurakunnassa on joku tai jotkut työntekijät, jotka haluavat tulla mukaan ja resurssoida toimintaa. Se tarkoittaa sitä, että heille löytyy tiloja, aikaa, vähän budjetista rahaa hankintoihin ja sitten, että he voivat aika vapaasti tulla kirkolle. Ei tule sellaista niuhotusta avaimista, että pitäisi aina työntekijän mennä avaamaan ovi, vaan voisi sitten ominkin päin tulla. Mutta, miten se saadaan toteutumaan neljästä kymmeneen vapaaehtoista ihmistä, jotka voivat sitoutua siihen, niin en ihmettele, että se on vaikeata?

6.2.2 Nuoria aikuisia enemmän mukaan vapaaehtoistyöhön

Seurakunnan tehtävän toteuttaminen ei saa olla vain työntekijöiden varassa, vaan se on seurakunnan jäsenten yhteinen asia. Tulevaisuuden seurakuntaelämä perustuukin yhä enemmän seurakuntalaisvastuuseen ja vapaaehtoistoimintaan. (Kurronen & Aspegrén 2002, 35.) Nuorten aikuisten osuus on pienin kaikista ikäryhmistä tarkasteltaessa kirkon vapaaehtoistyötä. Kirkon vapaaehtoisista 25-34-vuotiaita on ainoastaan seitsemän prosenttia, kun 18-24-vuotiaiden nuorten osuus on vielä kaksinkertainen. Suomalaisen vapaaehtois-

työn kentällä aktiivisimpia toimijoita ovat yli 50- ja alle 25-vuotiaat vapaaehtoiset. (Yeung & Grönlund 2005, 12-13.) Kirkon perinteisemmät vapaaehtoistyön muodot, kuten Yhteisvastuukeräys ja lähimmäistoiminta eivät välttämättä kiinnosta nuoria aikuisia, joiden vapaaehtoisuuden kiinnostuksen kohteet poikkeavat aiemman tutkimuksen perusteella muista ikäryhmistä. (Yeung 2002, 28, 45.) Sen sijaan, kirkon uudemmat nuoremmille ikäryhmille suunnatut vapaaehtoistyön muodot kuten, nuorten aikuisten parisuhdetoiminta ja globaalin oikeudenmukaisuuden kysymykset ovat herättäneet kiinnostusta (Grönlund 2006.) Vapaaehtoisina nuoria aikuisia on esimerkiksi seurakuntien lapsi- ja nuorisotyössä, musiikkitoiminnassa, partiossa ja Saapas-toiminnassa. Myös ekologisuus, kierätykset ja kirpputoritoiminta sekä auttaminen kiinnostavat. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 127.) Tämä kävi ilmi myös seuraavista haastatteluvastauksista.

NA: Kirpparitoiminnan ja yhteisvastuukeräyksen meidän sukupolvi on löytänyt. Siinä oikeasti joutuu käyttämään mielikuvitusta, miten motivoida nuoria aikuisia? Miten voidaan kutsua myös niitä, jotka eivät vielä ole seurakunnassa mukana, esimerkiksi kadulta? Diaconiatyö, ihmisten kohtaaminen ja arjessa auttaminen ovat tärkeitä, niissä sanoma välittyy.

T: Olisi nuorille aikuisille sitä toimintaa mihin kutsua ja sitä kautta myös kutsua laajemmin mukaan. Esimerkiksi yhteisvastuukeräyksessä on kaiken ikäisiä, se sisältää monia eri tehtäviä. Sieltä löytyy nuoria nakkilaisia, jotka ovat jääneet yhteisvastuukerääjiksi ja lipaskeräyksessä voi äitien mukana olla myös lapsia.

Haastatteleman Järvenpään seurakunnan nuoret aikuiset ovat osallistuneet muun muassa seuraaviin seurakunnan vapaaehtoistyömuotoihin: Raamattupiiri ja solutoiminta, messuavustaja, sanan- ja rukouksen iltojen esilauluryhmä, ”minisanis”, rukouspalvelu, myyjäiset, yhteisvastuukeräys, yhteiskristillinen katutyö ja kesäkahvila. Haastateltujen nuorten aikuisten vastauksista kävi selväksi, että ensin täytyy itselle syntyä halu mennä seurakunnan toimintaan mukaan, jonka jälkeen voi motivoitua antamaan myös oman panoksensa toimintaan. Vapaaehtoisporukasta voi löytyä myös ystäviä ja se voi antaa yhteisöllisyyden kokemuksen ja lisätä osallisuuden tuntua, silloin kun omat vanhemmat ja sukulaiset asuvat kauempana. Anne Birgitta Pessin (2008) tutkimuksen mukaan vapaaehtoistoiminta voi tarjota kanavan läheisyyteen. Nuorten vastauksissa ilmeni, että tär-

keitä ovat seuraavat asiat: ryhmähengen syntyminen, halu kuulua ryhmään, toiminnan sosiaalisuus, yhteiset keskustelut ja sitä kautta tutustuminen muuhun ryhmään.

NA: Niin, no ensin pitää yksilöllä syntyä se tarve, että haluaa olla käytössä, joko palvella muita tai palvella Jumalaa. Mun mielestä, se lähtee pitkälti omasta itsestä, että haluaako sitoutua tai lähteä johonkin seurakunnan palveluun. Jos ei historiassa ole mitään esim. lapsena tai nuorena kokemusta seurakunnasta, niin on vaikea päästä mukaan isoon yhteisöön.

NA: Siinä on sekin, että nuorena aikuisena lähtee usein pois kotipaikkakunnalta aika kauaskin perheestä. Hakee tietynlaista kotia seurakunnasta tai vapaaehtoisuustyöhön tai missä ikinä voikin olla auttamassa, yhteisöllisyyden keskellä. Se on tosi tärkeää, että tulee tutuksi ihmisten kanssa, jotka siellä toimii ja sitä kautta saa henkilökohtaisen kutsun tai kiinnostuu työstä mitä muutkin on tehnyt. Se on yksi väylä, mitä kautta aika paljon ihmisiä tulee mukaan eri toimintaan.

Haastatteluvastauksista kävi selväksi minkälaiseen toimintaan ja kuinka pitkäksi aikaa nuoret aikuiset ovat valmiita sitoutumaan. Vapaaehtoistyöhön osallistuminen voi olla kerta- tai projektiluontoista, jos ei halua pidempiaikaista sitoutumista. Toiset nuoret kaipaavat myös pidempiaikaista sitoutumista vaativaa toimintaa, mutta sen rinnalla tulisi olla tarjolla projektiluontoista toimintaa. Nuoret aikuiset haluavat myös itse ideoida ja suunnitella toimintaa. Nuorilla aikuisilla on erityistaitoja ja he ovat valmiita antamaan lahjansa käyttöön, jos vain joku heitä rohkaisee.

T: Nykyajan trendi taitaa olla, että halutaan kyllä olla mukana, mutta ei sitoutua pidemmäksi aikaa. Ihmisten tarve auttaa on suuri, mikä on aivan upea juttu! Monet haluavat osallistua kertaluontoisesti tai kertaluontoisesti useamman kerran, vaikka kaksi kertaa vuodessa kaksi tuntia. Jatkuva kerran viikossa tai joka toinen viikko, semmoinen pelottaa monia. Niitäkin on jotka haluavat sellaista.

NA: Sellaiseen joka ei sido pitkäksi aikaa. Antaa mahdollisuuden olla mukana parista kuukaudesta puoleen vuoteen, jotain sellaista joka on säännöllistä kuten Tuomas messu. Se ei vie liikaa aikaa muilta asioilta kun on vain kerran kuussa. Messun toteutuksessa voi myös monessa eri asiassa auttaa.

NA: Varmaan se vaikuttaa, minkä verran on halukas kertomaan, miten sä haluat palvella, mitä taitoja tai lahjoja haluat käyttää – niin, sitten sut varmaan poimitaan. Siinä on niin kuin kaksi puolta, minkä verran on halukas antamaan omia lahjojaan käyttöön ja toisaalta minkä verran tiimiläiset ovat valveutuneita huomaamaan, kysymään ja rohkaisemaan.

*T: Nuoret aikuiset myös uskaltavat, ehkä pikkuisen enemmän lait-
taa lahjoja likoamaan, vaikkapa soittohommissa.*

Haastattelukysymyksinä olivat: Miten nuoria voisi haastaa enemmän mukaan vapaaehtoistyöhön ja miten vapaaehtoistyötä voisi kehittää? Miten joukkoon saataisiin mukaan sellaisia nuoria aikuisia, joita seurakunta ei ole tähän mennessä tavoittanut? Uusia tapoja rekrytoida nuoria aikuisia voisi varmasti kehittää. Esimerkiksi netissä on mahdollista ilmoittautua messuavustajaksi, mutta tehtävälusta ei ole kovin suuri, eivätkä kaikki halua olla messuavustajia. Vapaaehtoistyön tehtävävalikoimaa voisi ehkä laajentaa. Mainosjuliste tai esite vapaaehtoistyön tehtävistä seurakunnassa on hyvä informaation lähde. Nuoret aikuiset käyttävät paljon verkkosivuja ja sosiaalista mediaa, joten näitäkin väyliä tulisi hyödyntää aktiivisesti. Seurakuntalainen voi sitä kautta saada kipinän johonkin työmuotoon. Vapaaehtoistyön kurssia ei tule sitäkään unohtaa uusien vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytoinnissa. Henkilökohtainen kutsu on usein tehokkain tapa saada uusia vapaaehtoisia. Se kuitenkin edellyttää, että seurakuntalainen on entuudestaan jonkin työntekijän tai vapaaehtoisen tuntema.

*NA: Tuomasmessussa on aina lista, että voit kirjoittaa nimesi ja ote-
taan yhteyttä. Saniksessa voisi olla ihan samanlailla. Jos ei muuten
osallistu seurakunnan perustoimintaan, niin mistä kipinä vapaaeh-
toistyöhön? Kyllä se varmaan on työntekijöistäkin paljon kiinni. Mikä
heidän missio on? Haluavatko, että mennään tällä samalla porukal-
la kymmenen vuotta eteenpäin vai kerätä ihmisiä tuolta eksyneiltä
teiltä.*

*T: Netissä on mahdollista ilmoittautua messuavustajaksi, Tuomas-
messu-avustajaksi. Eri työmuodoissa toteutuu vähän eri lailla: kirp-
putorilla varmasti paikan päällä, diakoniassa myös kutsuperiaattee-
lla, sinne ilmoittautumalla. Sanan ja rukouksen tiimi täydentää
yleensä itse itseään, samoin kuin Tuomastiimi ja vapaaehtoiset.
Sinnekin voi yleisesti ilmoittautua, mutta käytännössä tiimi ne jou-
tuu yleensä kyselemään. Messuavustajat on saatu yleisen ilmoit-
tautumisen kautta, netin kautta.*

NA: Tiimissä on aina niitä aktiivisia ihmisiä, jotka oikeasti haluavat tehdä vapaaehtoistöitä. Nyt kun on itse päässyt tiimin sisälle, niin sitten huomaa, että kahvioon pitäisi joku saada ja sitten yrittää itsekin liikkua silleen tuntosarvet pystyssä. Kuka voisi olla sellainen ihminen, jolle vapaaehtoistoimintaan osallistuminen voisi olla ihana asia, eikä tulisi taakaksi?

Seurakunnan työntekijöitä ja vapaaehtoisia on kehoitettu olemaan valppaina ja kutsumaan vapaaehtoisia aina tilaisuuden tullen. Mielekkäiden työtehtävien löytäminen voi olla välillä vaikeaa, mutta työtehtäviä kannattaisi kartoittaa, jotta vapaaehtoisia voitaisiin pyytää niihin nopeastikin. Työntekijöillä ei ole paljon aikaa, että voisivat kysellä eri ihmisiä vapaaehtoisiksi. He odottavat, että seurakuntalaiset olisivat itse aktiivisia. Toisaalta seurakuntalaiset eivät aina uskalla tarjoutua itseään kiinnostaviin tehtäviin ”tuppautumisen” pelossa.

T: Työntekijöille on koetettu teroittaa, että olisivat kokoajan silmät ja korvat auki, että mistä löytää ne oikeat vapaaehtoiset, osata kysyä ihmisiä ja löytää heille mielekkäitä tehtäviä, se sitouttaa sitten myös mukaan. Vähän pitää olla sellaista valmentajan silmää kokoajan, eikä sen kenttäpelaajan. Tätä ajatusmallia on koitettu sisään ajaa. Myös meidän uudessa strategiassa vapaaehtoistyötä korostetaan.

NA: Ehkä siinä tarvitaan, että joku kysyy: Tuletko kaveriksi mun kanssa pariksi tunniksi? Sitten voisi miettiä, että jaksanko ja ehdinkö mä siihen. Sitten olisi helpompi sitoutua. Henkilökohtainen kutsu voi sopia paremmin toisille.

T: Kun mietitään vapaaehtoistyötä ja mukaan haastamista. Pitäisi luoda niitä yhteyksiä, missä tavataan. Henkilökohtainen kutsu on usein kaikkein paras tapa saada ihmisiä mukaan toimintaan ja ryhmään.

T: Siinäkin voisi suorarekrytointia käyttää enemmän, sillä ihmiset ovat yleensä valmiita avustamaan, jos vaan joku heitä kysyy. Monet eivät halua tuppautua tai laittaa nimeään vapaaehtoistyönlistaan. He odottavat, että joku heitä kysyy. Siihen taas ei työntekijällä aina ole aikaa, että varta vasten kysyisi eri ihmisiä.

6.2.3 Vapaaehtoistöiden ja vapaaehtoisten koordinointi

Onko vapaaehtoistöitä ja vapaaehtoisia riittävästi? – Vapaaehtoistehtäviä on tarjolla seurakunnassa melko paljon haastattelujen perusteella. Ongelmana on, että tekijöitä ei ole riittävästi, vaan samoja seurakunta-aktiiveja kysytään aina uudestaan tehtäviin. Mielenkiintoista olisi miten syrjäytyneitä nuoria aikuisia voitaisiin saada kiinnostumaan seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta ja aktivoitumaan sitä kautta. Seurakunnan työntekijöiden suhtautumisella vapaaehtoiisiin on suuri vaikutus, arvostavatko he sitä työtä, mitä vapaaehtoiset tekevät? Järvenpään seurakunnan työntekijät arvostavat haastattelujen perusteella vapaaehtoisten työtä ja haluavat kutsua heitä mukaan tehtäviin.

T: Vapaaehtoistöitä on tarjolla monenmoista. Varamummoiksi, -ukeiksi ja tukiperheiksi kysytään ihmisiä. Niihin on joskus vaikea löytää, koska se vaatii pitkäaikaisempaa sitoutumista. Yleensä sellaisiin tehtäviin on vaikeampi löytää. Kun on pula vapaaehtoisesta, olen käynyt läpi myös kirkkovaltuutettujen listaa.

NA: Vapaaehtoistoimintaan osallistujien lista ei ole kovin iso tällä hetkellä. On ne tietyt aktiivit jotka tekee ja touhuaa. Nyt on aika paljon kysely esimerkiksi messuihin. Helposti kysytään, jos on jo mukana. Niitä seurakunta-aktiiveja on kuitenkin aika rajallisesti. Joko ihmiset eivät jaksa, tai eivät halua sitoutua.

T: Hienoa olisi, jos mukana olisi kaiken ikäisiä ja myös eri varallisuusluokista. Väliinputoajillakin olisi mahdollisuus toimia vapaaehtoistyössä. Ei ole vain ikuisia auttajia ja autettavia vaan roolit voivat kääntyä toisinpäin. Tulisi myös muistaa, että kaikki vapaaehtoistehtävät ovat yhtä tärkeitä. Seurakunnan työntekijöiden tulisi kohdata vapaaehtoisia aikuisina.

Vapaaehtoisten koordinointi sisältää paljon taustatyötä; muun muassa suunnittelua, organisointia, toteutusta vapaaehtoisten kanssa ja yhteydenpidon heihin. Tällä hetkellä seurakunnan yhden diakoniatyöntekijän työalaan kuuluu seurakunnan lähimmäispalvelun vapaaehtoisten koordinointi sekä vapaaehtoistyön kurssien suunnittelu. Vapaaehtoisten tuen, virkistyksen ja muistamisen suhteen toiveena oli, että seurakunnan työntekijöistä kootun koordinointiryhmän avulla saataisiin tarjottua laadukasta tuki- ja virkistystoimintaa, ja vapaaehtoiset huomioitaisiin tasapuolisesti seurakunnassa.

T: Olen haaveillut jo useamman vuoden ja siitä on päätetty yhdessä työntekijäkokouksessa, että perustetaan tällainen vapaaehtoisten koordinaatioryhmä seurakunnan sisälle. Siihen kuuluu jokaisesta työalasta ihminen, jolla on tehtäviä jossa mukana vapaaehtoistyöntekijöitä. Me kokoonnuttaisiin tiettyinä kertoina vuodessa ja suunniteltaisiin yhdessä koulutusta ja virkistystä, mitä milloinkin on, sekä missä asioissa voitaisiin tehdä yhteistyötä. Mihin ja miten tullaan mukaan. Tokihan sitä nytkin on esim. nakkilaisten osalta isoskoulutuksissa. Kun on tuttu niille ihmisille, on myös helpompi lähestyä.

T: Koordinoinnin avulla, saataisiin yhdistettyä voimavaroja enemmän yhtenä porukkana. Ei mentäisi niin paljon työntekijän tai työalan mukaan vaan ihmiset kokisivat olevansa samaa perhettä. Saataisiin tarjottua laadukasta tuki- ja virkistystoimintaa.

NA: Seurakunnan kannattaisi huomioida kaikki vapaaehtoiset, myös messuavustajat erityisellä tavalla kerran vuodessa tai kerran puolessa vuodessa. Tuo me-henkeä tekemiseen ja palkitsee tietyllä tavalla. Tuomasmessu porukka omanaan, joko kaikille yhteinen tai selkeästi omat kiitosillat puurojuhla yms.

6.2.4 Nuoret aikuiset tavoittava tiedottaminen

Tiedottaminen on tärkeä osa uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa. Tiedotusmateriaalin valmistamiseen kannattaa käyttää aikaa ja voimavaroja. Eri tiedotuskanavia on hyvä käyttää monipuolisesti, jotta toiminta tulisi laajemmankin yleisön tietouteen. Nuorten aikuisten ikäryhmässä voidaan käyttää perinteisempien kanavien lisäksi myös uudempia tiedon lähteitä. Perinteinen mainosjulistelu on hyvä, mutta yhtälailla voidaan mainostaa sähköisesti. Toiminnan tunnetuksi tekeminen voi olla haastavaa. Työstä saatu hyvä palaute ja vapaaehtoisten oma äänitorvi kantaa kuitenkin kauas. (Harju, Niemelä yms. 2001.) Järvenpään seurakunnan tiedottamiseen käytetään monenlaisia välineitä kuten kirjeitä, sähköpostia, tekstiviestejä, lehti-ilmoituksia, seurakunnan toimintaesitettä, seurakunnan internetsivuja ja facebookia. Aina voi silti olla parannettavaa.

T: Tiedottamisessa on aina kehitettävää. Osaisi tiedottaa sillä tavalla, että se tavoittaisi seurakuntalaiset.

NA: Selkeä, viikko – toimintakalenteri. Päivämääriä kaipaa, ei tule kauhean helposti otettua yhteyttä papille, mitäs täällä tapahtuu, jos ei ole mitään konkreettista.

NA: Isompia ja värikkäämpiä lehtimainoksia, kauppojen mainostauluilla ilmoitukset.

NA: Joskus se toimii tosi hyvin ja sitten jos pääsee tiimiin, niin tulee sähköpostia ja muuta. Jos on itse innokas katsomaan; mitä on sähköpostiin tullut, mitä on lehdessä tai seurakunnan internet-sivuilla tai kirkon ilmoitustaululla ilmoitettu. Kyllä pitää olla itse haku päällä ja katsella ympärilleen. Tässä seurakunnassa, jotkut ilmoitusluontoiset asiat ovat menneet ohi. Pääosin kuitenkin hyvin ilmoitellaan.

T: Sanomalehtipuoli on riittävää, samoin netti-ilmoittaminen, kun taas henkilökohtaisessa tiedottamisessa olisi kehitettävää. Vapaaehtoistyössä mukana olevat seurakuntalaiset ja työntekijät yhä enemmän ottaisivat tällaisen valmentaja näkökulman. Etsii vapaaehtoisia ja kannustaa eri tehtäviin, siinä olisi erityisesti kehitettävää. Se on se tehokkain viesti kuitenkin.

6.2.5 Verkostoyhteistyö ja yhteiskristillinen toiminta

Järvenpään seurakunta tekee tiivistä yhteistyötä Setlementti Louhela ry:n vapaaehtoistyön keskus Rinkulan ja monikulttuurisen Ringin kanssa. Yhteistyökumppanina on myös Keski-Uudenmaan yhdistysverkosto, jonka verkostotyöntekijää haastattelin vapaaehtoistoiminnasta ja yhteistyöstä seurakunnan kanssa. Haastateltavat miettivät, mitä verkostotoimintaa seurakunta tekee, miten nuoria aikuisia voisi aktivoida verkoston kautta vapaaehtoistoimintaan mukaan ja minkälaista toimintaa voisi olla enemmän.

T: Setlementti Louhelan vapaaehtoistyön keskuksen kanssa teemme yhteistyötä mm. maahanmuuttajatyössä. Tuemme myös aika paljon rahallisesti Setlementti Louhelaa. Toki me ohjataan kaupassa käynnit ja tällaiset Setlementti Louhelan vapaaehtoistyön keskus Rinkulaan, koska heillä on sitä toimintaa ja se on vahva. Me haluamme tukea sitä toimintaa. Ihmiset ovat aika paljon oppineetkin, että meiltä ei kannata sitä kysyä vaan Rinkulasta, joka on hyvä ja luotettava toimija siinä.

Verkostotyöntekijän ja seurakunnan työntekijän vastauksissa on yhteistä nuorten perheiden, ja varsinkin kotona olevien vanhempien mukaan haastaminen vapaaehtoistoimintaan. Kotiäideillä ja -isillä voisi olla halukkuutta toimia kodin ulkopuolella jossakin tehtävässä.

T: Vapaaehtoistyön kurssi järjestetään 1-2 kertaa vuodessa Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston avulla vapaaehtoistyönkeskus Rin kulassa. Mukaan vapaaehtoistyöhön tulee suhteellisen paljon ihmisiä, jotka ovat mukana työelämässäkin, muun muassa kotiäitejä, mutta suurin ryhmä on kuitenkin eläkeläiset. Sellainen ryhmä, joita kannattaisi saada mukaan lisää, ovat nuoret perheelliset ihmiset. Olisi hirveän mukava saada yhdistymään nuoret ja vanhat. Järvenpään seurakunnan kanssa suunnitellaan yhdessä vapaaehtoistyön ”Liikuta minua” -tapahtumaa 12.5 2010, jossa on mukana eri toimijoita. Varsinkin Seurakuntaopistolta voisi haastaa nuoria ja nuoria aikuisia mukaan tapahtumaan.

T: Marttajärjestön ja paikallisten Marttojen kanssa tehdään yhteistyötä yhteisvastuukeräyksen puitteissa tänä vuonna. Yhteisvastuukeräyksessä kerätään varoja köyhille lapsiperheille. Mitä se sitten poikiikaan, esimerkiksi ruoka ja taloudenpidon kursseja. Jos sitä kautta tapaisi myös nuoria perheitä ja löytyisi hyviä kontakteja. Sillä tavalla tulisi kutsuttua heitä mukaan.

NA: Eri järjestöjen kanssa toimiminen. Mulle tuli mieleen asunnotomien yö. Kaikki tapahtumat missä halutaan jalkautua ihmisten pariin, niin olisi aika mahdotonta jos lähtisi yksin palloilemaan ja tekemään. Juuri sillä lailla näitä kontakteja syntyy, että pääsee ihmisiä kohtaamaan, että on projekteja ja yhteisiä tapahtumia.

NA: On mielettömästi järjestöjä, jotka auttavat, tukevat ja toimivat. Järvenpäässä on esimerkiksi 4h, luontoyhdistys. Yhdessä luontoyhdistyksen kanssa voisi tehdä retkiä metsään, minkä Luoja on luonut ja antanut. Voisi olla enemmän tämänlaista ohjelmaa.

Nuoret aikuiset ovat kiinnostuneita yhteiskristillisestä toiminnasta, heillä on myös halu kuulua laajempaan kokonaisuuteen osana maailmanlaajuista kirkkoa. Haastateltavat miettivät, mikä toiminta kokoaisi ihmisiä yli seurakuntarajojen? Nuorten aikuisten mukaan yhteys ja toisesta välittäminen kasvavat seurakunnissa tekemällä yhteistyötä. Raja-aitojen ja pelkojen toisia kohtaan toivotaan hälvenevän, vaikka epäilyksiäkin yhteiskristillisen toiminnan suhteen on. Ongelmana voi olla profiloituminen vain jonkin seurakunnan mukaan. Itsellä täytyy olla selkeä kristillinen identiteetti, jotta voisi toimia yhdessä. Kuitenkin

käytännön ekumeniaa tarvitaan ja vapaaehtoiset voivat toimia yhteisissä tapahtumissa tai kurssiohjaajina yli seurakuntarajojen esimerkiksi Alfa-kurssilla. Nuoret aikuiset kokevat, että Kristuksen seurakunnassa ei ole rajoja. Yhteinen toiminta vahvistaa nuorten osallisuutta paitsi omassa seurakunnassa, myös laajemmin Kristuksen kirkon jäsenenä. *”Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen”* (1.Kor 12:27).

NA: Se pitää olla niin selkeä se oma kuva, jotta voi yhdessä toimia. Raamatun sanoman kautta ei voi lähteä eri teille.

NA: Jumala haluaa yhdistää meitä kristittyjä, että kaikki olisi vahvempaa hänessä. On tullut toimintoja ja uskalletaan kutsua ihmisiä eri aktiviteetteihin yli rajojen. Uskalletaan myös mennä oman reviirin ulkopuolelle ja avata ovia. Uskon, että se on se Jeesuksen työ meissä.

NA: Mennään ulos seurakunnasta, eikä pelätä kohdata toisia. Kyllä, jokin yhteinen tapahtuma olisi hieno juttu. Varmasti yhteistyöhalukkuutta eri seurakuntien välillä löytyy. Tapahtumalla tulisi olla sellainen aihe joka ei aiheuta ristiriitoja, jotta ykseyden säilyttäminen Kristuksessa pysyisi pääasiana.

NA: Järvenpäässä on Missio, mutta voisi järjestää suuremman tapahtuman, jossa kaikki olisi tekijöinä ja eri puhujia eri seurakunnista. Jos ei sitoudu omaankaan seurakuntaan, niin vaikea lähteä muuhun. Raja-aidat pitäisi saada kaatumaan ja kumminkin Jeesus on se joka yhdistää, ei se miten Jumalaa palvellaan.

T: Se vähän riippuu, jos on jokin projekti jossa se onnistuu. Sitten on varmaan sellaisiakin, joissa on niin eri näkemykset, että yhteistyö ei ole oikein luontevaa. Muilla paikkakunnan seurakunnilla on selkeät profiilit, kun taas meillä on niin monenlaista profiilia. Yhteistyössä tämä näkyy toiminnan profiloitumisena sen seurakunnan mukaan, jolla on selkeä profiili millä mennään. On varmaan paljon sellaisiakin, mitä voi tehdä yhteisesti.

6.3 Yhteenvedoa Swot- analyysin avulla

Tutkimustulosten yhteenvedossa käytin mukailtua Swot-analyysia, jonka avulla voidaan selkeästi havainnollistaa keskeiset kehittämiskohdat ja vahvuudet. Tein seuraavan kuvion, josta käy ilmi Järvenpään seurakunnan vahvuudet, heikkoudet eli haasteet, mahdollisuudet ja uhat. Swot -nelikentän mukaisesti, myönteis-

set asiat ovat vasemmalla ja negatiiviset oikealla puolella. Näkökulma voi vaikuttaa siihen, että sama asia on useammassa lokerossa, esimerkiksi haasteissa ja mahdollisuuksissa. Nelikenttään valitut asiat olen poiminut tutkimustuloksista lokeroiden otsikoiden avulla. Tähän olen käyttänyt tutkijan oikeutta tulkita haastatteluvastauksia.

<p style="text-align: center;">VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seurakunnan nuoriso- ja perhetyö • Seurakunnalla paljon hyvää toimintaa • Hengellisen työn osaaminen, kristilliset toimitukset • Diakonia- ja yhteiskuntatyö • Nuorilla aikuisilla paljon potentiaalia • Verkoston tuki • Vapaaehtoistyön arvostus 	<p style="text-align: center;">HAASTEET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kohtaaminen ja kutsuminen • Työntekijäkeskeisyys • Vapaaehtoistyön koordinointi • Vapaaehtoisten koulutus, tuki ja virkistys • Näkyvä tiedottaminen ja sosiaalisen median käyttö • Seurakunnan sisäinen yhteistyö eri työalojen välillä • Hengellisen kasvun tukeminen, raamattuopetus • Nuorten aikuisten sitoutuminen ja osallisuuden vahvistuminen
<p style="text-align: center;">MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtainen kutsuminen • Jalkautuminen, etsivä työ • Näkyvä tiedottaminen ja sosiaalisen median käyttö • Vapaaehtoistyön koordinoitiryhmä • Seurakunnan rippikoulutyölle jatkoa esim. diakoniakasvatus- ja vapaaehtois-projekteista • Kristilliset toimitukset • Osallistava ja toiminnallinen ohjelma nuorille aikuisille • ”Äijätoiminta” 	<p style="text-align: center;">UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuorten aikuisten kato seurakunnista • Kansankirkon heikkeneminen • Yhteiskunnan maallistuminen ja materialistuminen • Oman edun- ja nautinnonhakaisuus • Arvotyhjiö, johon haetaan sisältöä muista uskonnoista, aatteista ja kokemuksista

KUVIO 2. Nelikenttä Järvenpään seurakunnan vahvuuksista, haasteista, mahdollisuuksista ja uhkista

Järvenpään seurakunnan voimavarana on selkeästi vahva panostus nuoriso- ja perhetyöhön. Myös diakonia- ja yhteiskuntatyön osaaminen on vankkaa. Näitä vahvuuksia tulisi enemmän käyttää myös suunniteltaessa yhteistyössä toimintaa nuorille aikuisille. Mahdollisuutena on, että seurakunnan rippikoulu- ja isostoiminnalle saataisiin mielekästä jatkoa esimerkiksi diakoniakasvatus ja vapaaehtoistyöprojektien muodossa. Nuoret aikuiset kaipaavat erityisesti osallistavaa ja toiminnallista ohjelmaa. Nuorisotyössä, joka pohjustaa nuorten aikuisten työtä, on mukana enimmäkseen lukiolaisia, mutta ammattikoululaisten osuus on huomattavasti pienempi. Erityisesti nuorille miehille suunnattua toiminnallista ohjelmaa, niin sanottua äijätoimintaa kaivataan. Haasteena on vahvistaa yhteistyötä seurakunnan eri toimintamuotojen välillä ja ikäryhmäjaottelun rikkomisen. Kaikkea toimintaa ei tarvitse aina eriyttää, vaikka vertaisryhmätoimintaakin tarvitaan.

Nuorten aikuisten tavoittaminen koetaan seurakunnassa haasteelliseksi. Tässä mahdollisuutena voisi olla näkyvä tiedottaminen ja sosiaalisen median käyttö. Seurakunnan toimintaan kutsuminen ja kotiutumisen tukeminen voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: Tervetulotoivotuksen lisäksi vartenotettava idea on uusien tulokkaiden kahvitteilupöytä messun jälkeen. Joissakin seurakunnissa sitä on käytetty hyvällä menestyksellä. Siinä vapaaehtoinen seurakuntalainen tai seurakuntalaiset vastaavat siitä, että uudet seurakuntalaiset toivotetaan tervetulleeksi ja esitellään seurakunnan toimintaa. Henkilökohtaisen kohtaamisen merkitystä ei voi kylliksi korostaa. Haastatellut nuoret aikuiset haluaisivat tuntea paremmin seurakunnan työntekijöitä.

Vahvuutena ja mahdollisuutena on, että seurakunnalla on paljon hyvää toimintaa ja hengellisen työn osaamista. Haasteena puolestaan on sen näkyvä tiedottaminen. Nuorten aikuisten hengellisen kasvun tukeminen on haaste. Hyväksi toimintamuodoksi seurakunnissa on huomattu pienryhmät ja solutoiminta. Kotisolut ovat kodeissa kokoontuvia kasvuryhmiä, joissa tutkitaan yhdessä Raamattua, rukoillaan, keskustellaan sekä jaetaan elämän ilot ja surut. Myös nuorille aikuisille suunnatut Alfa-kurssit tai nuorten naisten Helmi-ryhmät ovat kasvuryhmiä, joissa voi kokea seurakuntayhteyttä ja kasvaa kristittyinä. Usein nämä

ryhmät toimivat vapaaehtoisten seurakuntalaisten avulla. Haasteena, joka voidaan nähdä myös mahdollisuutena, on nuorten aikuisten henkilökohtainen kohtaaminen ja kutsuminen seurakunnan toimintaan, sekä sitoutumisen vahvistaminen vapaaehtoistoiminnan kautta. Nuoret aikuiset nähdään enemmän haasteita asettavana ryhmänä kuin voimavarana seurakunnissa. Miten heidän osaamisensa ja voimavaransa voitaisiin saada seurakunnan käyttöön? Vapaaehtoisten koordinaatioryhmä, johon kuuluisi seurakunnan työntekijöitä, on varteenotettava idea, jota kannattaisi aktiivisesti lähteä kehittämään. Myös vapaaehtoisten rekrytointia seurakunnan verkkosivujen kautta voisi kehittää. ”Suurella sydämellä” -vapaaehtoisten verkkosivut on hyvä esimerkki siitä, kuinka vapaaehtoistehtäviin voidaan rekrytoida ihmisiä laajemmaltakin alueelta ja verkostoitua eri toimijoiden kanssa. Järvenpäässä ja laajemmin Keski-Uudellamaalla yhteiselle vapaaehtoistoimijoiden verkkosivustolle voisi olla tilausta. Seurakunnassa tehdään yhteistyötä Järvenpään kaupungin, järjestöjen ja muiden seurakuntien kanssa. Verkoston tukea ja voimavarojen yhdistämistä kannattaa käyttää hyväksi nuorten aikuisten osallisuuden vahvistamiseen, esimerkiksi toukokuussa 2010 on tulossa verkostoyhteistyössä suunniteltu ja vapaaehtoisvoimin toteutettava ”Liikuta minua” -tapahtuma. Seurakuntaopiston opiskelijoita ja ehkä myös muitakin nuoria aikuisia on tarkoitus saada mukaan tähän tapahtumaan.

Uhkana ovat tämän yhteiskunnan ja ajan ilmiöt. Kirkosta eroaminen painottuu nuoriin aikuisiin. Kirkko ei ole enää sellainen instituutio, johon nuori aikuinen haluaisi välttämättä sitoutua. Kirkko nähdään joko liian suvaitsemattomana tai suvaitsevana, mediassa esillä olevat aiheet värittävät mustavalkoista kuvaa kirkosta. Kirkon käyttämä kieli on vierasta eikä se puhuttele nuoria aikuisia. Yhteiskunnan maallistuminen, hektisyys, oman edun tavoittelu ja yleinen arvotyhjiö leimaavat nuorten aikuisten elämää. Usko nähdään henkilökohtaisena, ei yhteisöllisenä asiana.

7 POHDINTAA

Opinnäytetyötä tehdessäni olen oppinut paljon tutkimuksen tekemisestä ja seurakunnan eri työ- ja toimintamuodoista, sekä vapaaehtoistyöstä. Myös nuorten aikuisten työn haasteet ja mahdollisuudet ovat selvinneet opinnäytetyötä tehdessä. Tämän työn tekeminen objektiivisesti on ollut haasteellista, kun itse vielä kuulun nuorten aikuisten ikäryhmään ja olen ollut myös mukana seurakunnan vapaaehtoistoiminnassa. Toisaalta oma kokemus on antanut laajemman ymmärryksen kyseisestä aiheesta. Minulla on omakohtaista kokemusta muun muassa Järvenpään seurakunnasta, jossa olen ollut vapaaehtoisena mukana toiminnassa noin puolitoista vuotta. Olen nähnyt seurakuntaelämää jonkin verran myös työntekijän näkökulmasta diakoniaharjoittelussa, sekä diakonin sijaisuutta tehdessäni.

Opinnäytetyötä tehdessäni löytyi joitakin kiinnostavia jatkotutkimusaiheita. Ensimmäinen aihe on seurakunnan nuorisotyön jatkumo nuorten aikuisten työhön; tällä hetkellä seurakuntanuoret ovat yleensä lukiolaisia, joista tyttöjä enemmistö ainakin isostoiminnassa. Jatkuuko tämä linjaus kirkon opiskelijatyössä? Tähän liittyy myös tutkimusaihe seurakunnan nuorten miesten osallisuudesta. Miten saada toiminnallisia nuoria ”duunarimiehiä” enemmän seurakunnan toimintaan mukaan? Kolmas aihe on seurakuntien verkkosivujen vertailu; miten selvästi vapaaehtoistyö näkyy ja miten toimintaan voi ilmoittautua mukaan sivujen kautta. Siihen liittyen voidaan kysyä miten vapaaehtoisten rekrytointi, koulutus, virkistys ja tuki on toteutettu seurakunnissa.

Koska seurakuntien tulevaisuuteen vaikuttaa myös seurakuntalaisten tekemä vapaaehtoistyö, seurakunnissa tulisi yhä enemmän kiinnittää huomiota työntekijöiden ja seurakuntalaisten tasavertaisuuteen. Seurakuntalaiset ovat työtovereita. Työntekijän rooli voidaan nähdä, kouluttajana, ohjaajana sekä kutsujana ja kannustajana yhteiseen seurakuntatyöhön. Vuorovaikutuksen seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä tulisi olla avointa ja rehellistä. Vapaaehtoisilta voidaan kysyä mitä he itse toivoisivat vapaaehtoistehtäviltä, koulutukselta ja virkistykseltä. Tuki- ja virkistystoiminnan luonne voisi olla vapaaehtoisten

uskoa ja osallisuutta varustavaa, esimerkiksi hengellistä ohjausta tai hiljaisuuden retriitti, jossa voisi olla tarjolla myös mahdollisuus purkaa sydäntään. Koordinointi vaikuttaisi myös sen, ettei aina pyydetä tehtäviin vain silloin kun on pula tekijöistä, vaan että seurakunta haluaisi pitää esillä arvostamaansa vapaaehtoistyötä ja sen positiivista vaikutusta osallisuuteen seurakunnassa. Osaatanko vapaaehtoistyö nähdä seurakuntalaisten osallisuutta ja uskoa kasvattavana ja vahvistavana tekijänä?

Monesti seurakunnissa, niin kuin Järvenpäässäkin, diakoniatyöntekijät ohjaavat vapaaehtoisia seurakuntalaisia työskentelemään diakoniatyöntekijöiden rinnalla diakonian lähimmäispalvelutehtävissä. Seurakunnan vapaaehtoisuuden tulisi olla matalakynnyksistä ja vapaaehtoistehtäviä tulisi tarjota tasapuolisesti kaikille, myös erityisryhmille. Esimerkiksi vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien osallistuminen vapaaehtoistehtäviin tulisi olla mahdollista. Vapaaehtoistehtävät voivat tuoda merkitystä elämään ja onnistumisen kokemuksia sekä luoda osallisuutta koko seurakuntayhteisöön. Tämä tulisi mielestäni vielä nykyistä paremmin huomioida seurakunnissa. Itse muistan vielä seurakuntaharjoittelusta positiivisena asiana, kuinka mielenterveyskuntoutujat osallistuivat vapaaehtoisina Tuomasmessun sivualttarin rakentamiseen. Autettavat eivät ole ikuisesti autettavan roolissa, vaan roolit voivat kääntyä toisinkin päin. Erityisesti vapaaehtoisille vertaisryhmän vetäjille omakohtainen kokemus on arvokasta.

Nuorten aikuisten sitoutuminen on haaste. Oma seurakunta voidaan etsiä pitkäänkin käymällä maistelemassa eri yhteisöjen tarjoiluja. Kun seurakuntayhteys jää puolinaiseksi, rakentuminen ja kasvaminen kristittyinä kristittyjen yhteydessä jää vajaaksi, koska vasta sitoutuminen ja vastuu mahdollistavat kasvun (Välimäki 2009,19). Jos tärkeysjärjestys siirtyy omien tarpeiden tutkiskelusta ja toteuttamisesta Jumalaan ja lähimmäiseen, voi aito osallisuuskin saada sijaa nuorten aikuisten elämässä. Seurakunta voi tukea nuorten aikuisten osallisuutta, antamalla heille vastuuta, mahdollisuuden vaikuttaa, toteuttaa ja toimia lähimmäistensä hyväksi.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007 Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Diakonia strategia 2002. Vastuun ja osallisuuden yhteisö: Diakonia- ja yhteiskuntatyön linja 2010. Viitattu 1.2.2009.
www.evl.fi/kkh/to/kdy/Diakonia-strategia-2010.rtf
- Elenius, Antti & Latvus, Kari 2007 Diakonian teologia - auttamisen teologia. Teoksessa Kari Latvus & Antti Elenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja.
- Euroopan komissio. Työllisyys-, sosiaali- ja tasa-arvoasiat. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi. Viitattu 7.1.2010.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=fi&catId=637>
- Grönlund, Henrietta; Pessi, Anne Birgitta. 2008. Osallisuuden asenteet ja teot – nuoret ikäryhmät vapaaehtoistoiminnassa. Teoksessa Minna Autio, Kirsi Eräranta & Sami Myllyniemi (toim.) Nuorten elinolot – vuosikirja. Polarisoituva nuoruus? Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja. Nuorisosiain neuvottelukunta. Stakes.
- Grönlund, Henrietta 2006. Nuoret aikuiset kirkon vapaaehtoistoiminnassa – Arvostukset, asenteet ja aktivointi. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) 2006. Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 118-133.
- Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. Kirkosta kiinni! Helsinki: Kirjapaja.
- Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli & Veikkola, Juhani (toim.) 2002. Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

- Hiilamo, Heikki 2004. Papiston päivä Jyväskylässä. Crux 7/04, 38.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistokustannus Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Holländer, Ann-Mari; Lindfors, Helena; Metsätähti, Sinikka; Nummela, Irene; Ojell, Raija & Seppänen, Arja (toim.) 2009. Minäkö perhetyöntekijä? – suuntaviivoja perhelähtöisen työtteen vahvistamiseen seurakunnassa. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:10.
- Järvenpään seurakunta 2010. <http://www.jarvenpaanseurakunta.fi/>
- Järvenpään seurakunnan toimintalinjaus 2006 – 2012. Välittäen, rohkaisten ja osallistuen!
- Järvenpään seurakunnan toimintalinjaus 2010 – 2015 luonnos. Järvenpään seurakunnan toimintakertomus 2008.
- Kansalais Areena ry 2010. Euroopan vapaaehtoistoiminnan vuosi 2011. Viitattu 7.1.2010. <http://www.kansalaisareena.fi/index.php?sivu=EUvapaaehtoisvuosi2011>
- Kauppinen, Juha 2008. Takaisin kirkkoon. Tutkimus aikuisena kirkkoon liittyneistä Tampereella 1996-2006. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 104. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kirkon tiedotuskeskus 2008. Uutiset. Vapaaehtoistyö, tempaukset ja lyhyet projektit kiinnostavat nuoria aikuisia seurakunnissa. <http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/5533EB4028A4EA72C22573D9003EA1C0?OpenDocument&lang=FI>
- Kirkon tilastollinen vuosikirja 2007. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Koivisto, Vesa 2010. Järvenpää. Henkilökohtainen tiedonanto. 18.3.2010.
- Kopperi, Kari 2007. Luther ja luterilaisuus. Miksi rakastaa lähimmäistä. Teoksessa Kari Latvus & Antti Elenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja.
- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta – kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena.

- Markkola, Pirjo 2005. Kristillissosiaalinen työ, kansalaisaktivismi ja naiset 1800-luvulla. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Martikainen, Liisa 2009. Kaaosta vai hallintaa: nuoren aikuisen elämän haasteet. Kuopio: UNIPress.
- Miettinen, Anneli & Rotkirch, Anna 2008. Milloin on lapsen aika? Lastenhankinnan toiveet ja esteet. Perhebarometri 2008. Helsinki: Väestöliitto.
- Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) 2006. Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Muona, Ulla 2010. Vihkiminen valintana – nuorten aikuisten syyt valita kirkollinen vihkiminen. Teoksessa Anne Birgitta Pessi & Henrietta Grönlund (toim.) Perhe, parisuhde ja kirkko. Lähikuvia leikkauspintoihin. Käytännöllisen teologian laitoksen vuosikirja 2009. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Myllyniemi, Sami 2009. Taidekohtia. Nuorisobarometri 2009. Helsinki: Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta.
- Niemelä, Kati 2006. Nuorisotutkimuksen verkkokanava, kommentti 10.10.2006. Viitattu 10.3.2010. http://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=116
- Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Paarma, Jukka & Hiilamo, Heikki 2004. Miten kansankirkko tavoittaa nuoret ja nuoret aikuiset? Kristillinen kasvatus 5/6. Unkuri, Juhana toim.
- Pessi, Anne Birgitta 2008. Vapaaehtoistyön merkitys ja vapaaehtoisten motiivit. Vapaaehtoistyö nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentamassa. Helsingin Yliopisto. Luentomateriaali. Viitattu 1.3.2010. http://www.vantaa.fi/i_liitetiedosto.asp?path=1;2084;79402;79403
- Pruuki Lassi (toim.) 2005. Yksilöllisesti yhdessä. Vapaaehtoistoiminta myöhäismodernina aikana: Suomen kirkon sosiaalinen työ. Käytännöllisen teologian laitoksen vuosikirja. Helsinki: Käytännöllisen teologian laitos.

- Raamattu. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. Viitattu 10.11.2009
KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>
- Salminen, Annastiina 2010. Perheiden haasteisiin vastaaminen diakoniatyössä. Teoksessa Anne Birgitta Pessi & Henrietta Grönlund (toim.) Perhe, parisuhde ja kirkko. Lähikuvia leikkauspintoihin. Käytännöllisen teologian laitoksen vuosikirja 2009. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Seurakuntien vapaaehtoistoiminta - Rakennuselementtejä kohtaamiseen ja yhteisöllisyyteen. 2005. Diakoniasäätiön Vuosikirja 2005. Lahti: Lahden Diakoniasäätiö.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Kirkko ja nuoret aikuiset. Viitattu 4.1.2010.
<http://evl.fi/nuoriaikuinen.nsf/sp2?Open&cid=content34DB5F>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Sanasto. Aamenesta öylättiin. Viitattu 7.1.2010. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Karitatiivisuus>
- Suomen evankelis- luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015. Meidän kirkko – Osallisuuden yhteisö –strategia 2015.
- Tornivaara, Sanna-Maaria (toim.) 2007. Yhteys pätkii - tietopaketti seurakuntien ja seurakuntayhtymien luottamushenkilöille. Saatavissa
<http://evl.fi/nuoriaikuinen.nsf/sp3?Open&cid=content3F7763>
- Välimäki, Matti 2009. Nuoret aikuiset osana yhteisöä. Kädenojennus. Hengen uudistus kirkossamme ry:n jäsenlehti 3/2009.
- Vilkkilä, Jaani 2009. Opiskelijapastori Järvenpää. Henkilökohtainen tiedonanto 10.11.2009.
- Vikström, Erik 1993. Keidasajattelua. Valoa omaan aikaamme. Espoo: SR-tietokirjat.
- Wilska, Terhi-Anna (toim.) 2006. Uskon asia. Nuorisobarometri 2006. Helsinki: Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta.

- Yeung, Anne Birgitta & Grönlund, Henrietta 2005. Nuorten aikuisten arvot, asenteet, osallisuus. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Yeung, Anne Birgitta. 2001. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa - ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys yty ry.
- Yeung, Anne Birgitta. 2002. Nuorten osuus vapaaehtoistoiminnassa ja seurakunnassa. Teoksessa Anu Gretschel (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Suomen Kuntaliitto.
<http://hosted.kuntaliitto.fi/intra/julkaisut/pdf/p050912083953O.pdf>
- Yhteisvastuu 2010. Apua köyhille lapsiperheille. Ruokaa perheille Suomessa. Viitattu 7.2.2010. <http://www.yhteisvastuu.fi/index.php?did=393>